ፍሉይ ሕታም

ሓዳስ ኤርትራ

መበል 32 ዓመት ቁ.251 ሰሉስ 20 ሰነ 2023 ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ብዓል ዕለማ መስዋእቲ ይኽፍል

ገጽ 3
እቶም ማናቱ

ገጽ 5
ኣጥናፉ - ዝተቘጽየ ፑሽኪን

ገጽ 7
ጥበብናን ስማእታትናን

ገጽ 11
ስግኣት ዘይሰዓሮ - ስምዒት ስፖርት

ሰማእታት ኤርትራ ንምዝካር ጸሎተ ፍትሓትን ዱዓን ተኻዪዱ

ስለ ህዝብን ሃገርን ህይወቶም በጃ ንዝወፈዩ ሰማእታት ኤርትራ ንምዝካር፡ ትማሊ 19 ሰነ ኣብ ከተማ ኣስመራ - ቤተ-ክርስትያን ደብረ ሳህለ ቅዱስ ሚካኤል - ጸሎተ ፍትሓት፣ ኣብ መስጊድ ኣልኹላፋእ ኣልራሽዲን ድማ ደርስን ዱዓን ተኻዪዱ።

ኣብ ሰዓታት ቅድሚ-ቐትሪ ኣብ ቤተ-ክርስትያን ደብረ ሳህለ ቅዱስ ሚካኤል ጸጸራት ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ሊቀ ጳጳስ ኣቡነ ጴጥሮስ - ዓቃብ መንበር ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ-ክርስትያን ዝርከብዎም ኣቦታት ቅዱስ ሲኖዶስ፡ ጳጳሳትን ሊቃነ ጳጳሳትን፡ ሊቃውንቲ፡ ውሉደ ክህነት፡ ከምኡ'ውን ካብ ኩሉን ኣድባራት ዝተመደቡ ሰባኪያን፡ ጸሎት ኣዕሪጎም።

ኣቦ'ቲ መራሕቲ ሃይማኖት ወንጌላዊት - ሉተራዊት ቤተ-ክርስትያን ኤርትራን ካቶሊካዊት ቤተ-ክርስትያን ኤርትራን'ውን ዝተሳተፍዎ መደብ፡ ብጹእ ሊቀ ጳጳስ ኣቡነ ጴጥሮስ ኣብ ዘመሓላለፍዎ መልእኽቲ፡ ንትርጉምን ርዝነትን ማስዋእቲ ዝምልከት መብርሂ ሂቦም።

ሓላፊ ስብከት ወንጌል ኣብ መንበረ ፓትርያርክ መርጌታ ስምኦን በዮነ ኣብ ዝሃብዎ ኣስተምህሮ ድማ፡ ንዓና ንኤርትራውያን - ዝኽሪ ሰማእታት ምርጫ ዘይብሉ ታሪኻዊ ሓላፍነት ከምዝኾነ ብምጥቃስ፡ ሰማእታትና ብዋጋ ዘይትትመን ክቡርቲ ህይወቶም ዝኸፈልላ ሃገር፡ ብሓድነትን ፍቕርን ክንዕቅባን ዘማዕብላን ሕድሮም ከምዝኾነ ገሊጾም።

ኣብ መወዳእታ፡ ምህለላን ቡራኬን ዓሪጉን ተዋሂቡን።

ብተመሳሳሊ፡ ካብ ሰዓት 4:30 ድ.ቐ. ኣብ መስጊድ ኣልኹላፋእ ኣልራሽዲን ኣብ ዝተኻየደ መደብ፡ ብሙፍቲ ኤርትራ ሼኽ ሳልም ኢብራሂም ኣልሙኽታር ዝተመርሐ ስላትን ዱዓን ተኻዪዱ።

ሼኽ ሳልም ኣብ ዘስመዕዎ ቃል፡ ምዕራፋት ሃገራዊ ታሪኽና ምስ እንግምግም፡ ታሪኽ ቀጻሊ መኸተ ኣንጻር ወረርትን ገዛእትን ምዃኑ፣ ናጽነት ኤርትራን ክብረት ዜጋታታን ድማ ወጽኢት ናይ'ዚ መኸተ'ዚ ከምዝኾነ ብምጥቃስ፡ ሃገራዊ ናጽነት ንምርግጋጽን ልኡላውነት ንምውሓስን ኣብ ዝተኻየደ ቃልሲ ዝተረእየ ቅድድም ንማስዋእቲ፡ ወለዶታት ዝሕበኑሉ ክብሪ ከምዝኾነ ገሊጾም።

ሙፍቲ ኤርትራ ኣስዒቦም፡ "እቲ ዝሃበየን መወዳድርቲ ዘይብሉን ህያብን ልግስን ናይ ህይወትን ደምን" ድሕሪ ምባል፡ ሰማእታትና ህይወቶም በጃዮም ኣብ ዘረጋገጹልና ሃገር፡ ንሕና እዞም ብህይወት ዘለና፡ ንስድራ ስውኣት ብዓይነትን ገዛእቶን ክንሕግዞ፡ ግዴታ ከምዝኾነና ኣገንዚቦም።

'ካባ ሓበን' ንስድራ ስዉኣት

ምምሕዳር ዞባ ማእከል፡ ብምኽንያት 20 ሰነ - መዓልቲ ሰማእታት ኤርትራ፡ ብ17 ሰነ ኣብ ኣዳራሽ ኤክስፖ ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ን8 ስድራ ስውኣት 'ካባ ሓበን' ብምልባስ ገንዘባዊ ደገፍ ገይሩ።

እተን ስድራ-ቤታት፡ 2 ነፍሲ-ወከፈን ሓሙሽተ ስውኣት፡ እተን 6 ድማ ኣኣርባዕተ ስውኣት - ስለ ናጽነትን ልኡላውነትን ሃገር ዝኸፈላ እየን።

እቲ ብደረጃ ዞባ ዝተግበረ መደብ፡ ሎሚ ዓመት ን3ይ ግዜኡ እዩ ተኻዪዱ።

ኣብ'ቲ ብስነ-ጥበባዊ መሰናድኦ ዝተሰነየ ስነ-ስርዓት፡ ኣመሓዳሪ ዞባ ማእከል ኣቶ ፍስሃየ ሃይለን ሓላፊ ወድባዊ ጉዳያት ህግደፍ ኣቶ የሰፍ ሳይቓን ካልኦት ዕዱማትን ተረኺቦም ነይሮም።

ኣባላት ክፍሊ ግምገማን ኣባላት ህግደፍ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና ዞባ ማእከልን እውን፡ ብ16 ሰነ ን47 ስድራ ስውኣት ገንዘባዊ ሓገዝ ገይሮም።

በዚ መሰረት፡ ኣባላት ህግደፍ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና፡ ኣብ ንኡሳን ዞባታት ኣኽርያ፡ ሰምበል፡ ፓራዲዞ፡ ማይ-ተመናይ፡ ጸጸራት፡ ጉዳይፍ፡ ዕዳጋ-ሓሙስን ጎዳጉዳን ንዝኮበራ 37 ስድራ ስውኣት ነፍሲ-ወከፈን ሓደ ሽሕ ናቕፋ ኣመቓሪሖም።

ኣባላት ክፍሊ ግምገማ ድማ፡ ነብርቲ ኣርባዕተ ኣስመራ ንዝኾና 10 ስድራ ስውኣት ነፍሲ-ወከፈን 1,300 ናቕፋ ኣበርኪቶም።

ኣብ ከተማ ከረን ብተመሳሳሊ፡ ነብርቲ ከባቢ 6 ኣሰታት 40 ሽሕ ናቕፋ፣ ክልተ ንኡሳን ጨናፍር ሲቪል ሰራሕተኛታት ኣባላት ህግደፍ ድማ፡ ካብ ወርሓዊ ደሞዞም ዘዋጽእዎ 33,600 ናቕፋ ንስድራ ስውኣትን ደቂ-ስውኣትን ተመቓሪሖም።

ሃገር ኣብ ረዚን ዝኽሪ!

ብዓል ዕላማ መስዋእቲ ይኸፍል

ኤፍሬም ሃብተጽዮን

ማስዋእቲ ብዓል ዕላማ'ዩ ዝኸፍሎ። ማስዋእቲ ናይ ሰብ ዕላማ'ዩ። ማስዋእቲ ዘይትኸፍል እንተ ኾንካ፡ ማስዋእቲ ዝሓትት ዕላማ የብልካን ማለት'ዩ። ስለ ዝኸፈለ ህይወት ወትሩ ማስዋእቲ ትሓትት ብምኳና፡ ዕላማ ዘይብሉ ሰብን ንዕላማኡ ክስዋእ ዘይወነፉን ሓደ እያም። ብዘይ ዕላማ ሞት'ምበር ማስዋእቲ የለን። ማስዋእቲ ኣብ ሓመድ ምቕባር ኣይኮነን፡ ንሽካ ትሓልፍ እቲ ዝተሰዋእካሉ ዕላማ ይነብር እዩ ትርጉሙ። ምንባር ብፍቕዲ ዓመታት'ዩ ዝልካዕ፡ ዕድመ ሓፋሽ ግን ኣብ ዘፍጥረት ክሰዕ ሎሚን ዓለም ክሳዕ ዝሃለወትን ይቕጽል። ከም ሕብረተሰብ ኣብ ዝቕጽል ዓለም ዝቕጽል ህይወት ንኽህልወካ፡ ማስዋእቲ ኣብ እትሕተተሉ ማስዋእቲ ክትከፍል ድሉው ዝኾንካ ወለዶታት ክትሃንጽ ግድን'ዩ። እንተ በኹርካ ህላወኻ ኣብቂዑ፡ ብኻልኦት ተተኪኡ ማለት'ዩ። ስለዚ'ዩም ብዙትና፡ "ንሕናን ዕላማናን" ዝበለ። እቲ ዕላማ'ቲ ዕላማ ሃገር'ዩ፣ ክሰዕ ሕጂ ደማ መሪሕ መትከል'ዩ።

ህዙባት ንዘተፈላለየ ዕላማ ብዘተፈላለየ ኣገባብ ማስዋእቲ ይኸፍሉ። ማስዋእቲ ናብ ፈጣሪኦም፣ ማስዋእቲ ናብ ኣማልኽቲዮም። ማስዋእቲ ብዓይነትን ብህይወትን። ኣብ ጥንታዊ ዘመናት፡ ሰብት ቀጥዮ ኣማልኽቲዮም ንኽህድኡ ወይ ምሕረት ንኽልምኑ ወዘተ. ክሰዕ ህይወት ሰብ ከም ማስዋእቲ ይኸፍሉ ነይሮም። ዛንታ ማስዋእቲ ነዊሕን ሓያልን ሰረት ኣለዎ። ኣብ ዘመናዊ ዓለም፡ ሃገራት ወይ ህዙባት ረብሓታቶም ንምውሓስ፡ ንምርግጋጽ፡ ንምስራጽ ጸወ ሰጦር ደብዮም ብምኻድ ሰብ ይኸፍሉ። እቲ ዝኸፈሉዎ ሰብ 'ሰወእ' ብምባል ደማ ክብሪ ክህቡ ይርእዩ። ኣመራጋውያን ኣብ መላእ ዓለም ዘሎ ረብሓታቶም ንምርግጋጽ፡ ኣብ ኩሉ፡ ብርሑቕን ቀረባን ይኸቱ። ህይወት ምኽፋል የድልየና ኣብ ዝበልዎ ድማ ኣብቲ ብዶብ ፍጹም ዘይራኸቦም ርሑቕ ራሕቂ ከይዶም ይሞቱ፡ ብቑንቋኦም፡ ይሰውኡ። ኣብኡ ረብሓ ኣለዎም፣ ዕላማውን ኣለዎም። እቲ ኣብ መሬቱ ረብሓኡን ዕላማኡን ዝለኽል እዩ ግን ብዓል መትከል።

ዛንታ ኤርትራን ማስዋእትን፡ ካብቲ ጣልያን ንኤርትራ ከም ሃገር ዝመስረተሉ እዋን እንተ ጀሚርና፡ ጀሚርካ ዘይውዳእ ማስዋእቲ ዘጋጥታት እዩ ተራእዩ፡ "እምቢ ንመግዛእቲ" ድማ እቲ ቐንዲ ንህዝቢ ኤርትራ ዋጋ ዘኽፈሎ እዩ። ኣብ ኩሉ ታሪኹ፡ ሃገራዊ መሰሉ ንኽሓትት፡ ንኽፀምጽኡ ንኽከላኸል'ዩ ከቢድ ማስዋእቲ ከፊሉ። እቲ ዝተኸፍለ ማስዋእቲ፡ ካብቶም መግዛእትን ዕብለላን ጣልያን ተቓዊሞም ኣደዳ ሕሰም ማእሰርቲ፡ መግረፍቲ፡ ማስዋእቲ ዝኾኑ ሃገራውያን ሸጠኛታትን ዓሳክርን ክሰዕ'ቲ ኣብ ፖለቲካዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ - 40ታትን 50ታትን - ብዘተፈላለየ ኣገባብ ህይወቶም ንፍትሓዊ ጉዳይ ሃገሮም ዝኸፈሉ ጀጋኑ ቀጺሉ። ብማስዋእቲ ዝለዓለን ዝሓየለን ዋጋ ዝሓተተ ግን እቲ ኣብ መስከረም 1961 ዝፈለመ ብረታዊ ቃልሲ እዩ። ከምቲ ሓደ ብዙል ዝበሎ፡ "ብረት ንምድናን ብረት ምልዓል" ምስ ኮነ እቲ ዕጫ፡ ብረት ከኣ ሰብ ክቕትል ስለ ዝተፈጥረ፡ ኣብ ቅድሚ'ቲ ብረት ሰብ ዕላማ ደው ኢሉም። ሓጺንዶ ሰብ? ድማ ኮነ፡ ከምቲ ደሓር ኣብ ምፍራስ ናደው እዙ ተጋዳላይ ኣማኑኤል ሓድጉ (ወዲ ፖለስ) ዝበሎ፡ "ኣብዚ ውግእ'ዚ ሰብ ምስ ሓጺን ክራጸም'ዩ፣ ብርግጽ ድማ ሰብ ካብ ሓጺን ከም ዝተርር ክፍለጥ'ዩ" ህዝቢ ኤርትራ ካብታ ኣንጻር መግዛእቲ ብረት ዘልዓለላ ዘረጋገጾ ሓቂ እዩ። ኩሉ ግዜ ድማ፡ ምስ እልቢ ሓጺን ገጢሙ ካብ ሓጺን ከም ዝተርር ኣማስኪሩ፣ ብኸበርቲ ማስዋእቲ።

ካብ መድረኽ ምጅማር ብረታዊ ቃልሲ ጀሚርካ ብመንጽር ንህዝቢ ኤርትራ ዝበጠሞ ብዙሒ ጸላእን ዘራያትን ማስዋእቲ ብመንጽር ዋሕዲ ቀጻሩ እንክርኡ ኣመና እናበዝሐ'ዩ ከይዱ። ክሰዕ'ቲ ኣኽሊል ናጽነት ዝደፍኣሉ ግንቦት 1991 ድማ ልዕሊ 65 ሽሕ ስውኣት ከፊሉ። ዝዓበየ ዋጋ ማስዋእቲ ኣብቲ ምስ ጸላኢ ዝተኻየደ ውግኣት ዝተኸፍለ'ዩ። ኣብ ታሪኽ ብረታዊ ቃልስና ሓደ ካብቶም ዝመረሩ መድረኻት ግን ውግእ ሓድሕድ እዩ ነይሩ። እዚ'ውን ክቡር ህይወት ዘጋጥታት ሓቲቱ። ዋጋ ከፊልካ ናብቲ ዝድለ ዕላማ ዘበጽሕ ብምንባሩ ግን ግድን ክስገርን ክኽፈልን ዝነበሮ'ዩ።

'ዳርጋ ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ስድራ ምስክር ወረቐት ሓርበኛታት ስውኣት ኣሎ' ንብል ኢና። እቲ 65 ሽሕ ኣብ ቁጽሪ ህዝቢ ኤርትራ ኣእቲኻ ምስ ዘርአ ክሰዕ ክንደይ ብዙሕ ምዃኑ ዝምስክር ድማ'ዩ። እቲ ብዝሒ ንምርድኡ፡ ካብ ሰለስተ ሚልዮን 65 ሽሕ ከፊልና ማለት፡ ካብ ሚእቲ ሚልዮን ህዝቢ ዘለዋ ሃገር ልዕሊ ክልተ ሚልዮን ምኽፋል ማለት'ዩ። በዚ ቐለል ቅመራ'ዚ ርኢኻ፡ እቲ ህዝቢ ኤርትራ ዝኸፈሎ ዋጋ ልዕልን ትርፍን ብዙሕ እዩ። ኣብኡ ደው እንተ ዝበል'ውን ሓደ ምዕራፍ ምኾነ፡ ድሕሪ ናጽነት ዝተኸፍለ ማስዋእቲ፡ ኣብ ቅድመ-ግንባር ምክልኻል ሃገርን ልኡላውነትን ተደሚሩ'ዎን ኣብዚ ዳሕረዋይ ዕንደራ ዝተኸፍለን ጸብጺብካ ንሕብሪን ዓይነትን ማስዋእቲ ኣመና ኣድማቒዎን ኣኽቢዱዎን'ዩ። ኣብ ገድሊ ዝተሰውአ ኣቦ፡ ደቁ ኣብ ምክልኻል ሃገር፣ ደቂ-ደቁ ኣብ መኸተ ዕንደራ ክኸፍል ንብር ተርእዮ ናይ ዛንታ ህዝብና'ዩ። ኣሚናን ኩሎም ደቃን እትኸፍል ኣደ፣ ኩሎም ደቁ ዝኸፍል ኣቦ፣ ካብ ሓሙሽተ ኣርባዕተ፣ ሓደ ከም ሓሙሰ፡ ኣብ ሓደ ግንባር ዝስውኡ ኣሕዋት፡ ኣጦ ደቁን ኣደን ደቃን. . . እቲ ፍሉይነታት መቑጸሪ የብሉን። ኩሉ ተደሚሩ ግን ንህላወ ሃገር ዝተኸፍለን ዝኽፈልን'ዩ።

እቲ ዕላማ ዓቢ ስለ ዝኾነ እቲ ምኽፋል ዋጋ ከቢድን ተደራራብን ይኸውን። ህዝቢ ኤርትራ ክንድኡ ማስዋእቲ ክኸፍል ድሉው እንተ ዘይከውን ፈጺሙ ከም ሃገር ኣይምሃለወን። ኩሉ ኣብትር ኣጽሒፉ ኣብ መሬቱን ንመሬቱን ክብጅ ጸኒዑ ምርጫ ስለ ዝወሰደ ግን። እቶም እልቢ ሓጻውን ኩሚርም፡ እልቢ ሰብ ኣከቦም፡ እልቢ ዘራያት ኣኽቲቶም ከጥፍኡዎ ዝበሉ ኣብይ ኣለዉ? ንሱኸ ኣብይ ኣሎ? ንብሮን ወሸጥና ዝኣተወን ብምኳኑ ትንተናን መግለጺታትን ዘድልዮ ኣይኮነን። ትማሊ ኣብ ልዕሊና ኣንጠጥዩ ዝጸበረ ደበና ጥፍኣት፡ ክቡር ዋጋ ማስዋእቲ እንተ ዘይንኸፍል፡ ምተኣልየ ዶ? "ጠፋእካ! ጠፋእካ!" ክበሃል እንክሎ እንተ ዘይጸንዕ ነታ ብማስዋእቲ ዝተረኸበ ሃገር ብማስዋእቲ ህላወኣ ከረጋግጽ እንተ ዘይከኣል፡ እቲ ዝኸውን እንታይ ምኾነ?

ኣብ ሓደ ኢጋጣሚ ክተዕልል ዝሰማዕኩዋ መንእሰይ፡ ወያነ ክሰዕ ክንደይ ንጥፍኣትና ክሰዕ ዓንቀሩ ኣጸዋር ኣከቡ ምንባሩ ንምግላጽ፡ "ኣብ ልዕሊ ትግራይ ማዕቤት እንተ ትሁበርስ፡ ብምልእታ እታ ትግራይ ምተሳዕለት" ብምባል ገሊጸቶ። ክንድኡ ሓጻውን ንምንታይን ስለምንታይን ተኾሚሩ ኣይጠፍኣናን'ዩ። ግን ኣብይ ኣሎ'ቲ ኹሉ ሓጻውን? ኣብይ ኣሎ'ቲ ኹሉ ፈኸራን ዳንኬራን? ኣብይ ኣለዉ እቶም "እፍሊ ሓንጨምንጨ"ን ወይጦትን? ክንድኡ ዝኣክል እምባ ጥፍኣት ዝኾመረ ጉረቤት ተጸጊዕካ ሰላም ክርከብ ክብረት ክሕሎ፡ ህይወት ክቕጽል ስለ ዘይከኣል፡ ብኽቡር ማስዋእቲ ሓላላት ህላወ ሃገር ክውሓስ ግድን'ዩ። ማስዋእቲ ዘይጋደፈና ዝጸበረ እንኽፍሎ ዋሕስ ህላወ ሃገርን ህዙብን ስለ ዝኾኑ ንያትን ሓጠንን ዝፈጥር ድማ'ዩ።

ንዕላማን ህላወን ሃገር እምበር፡ እንዳማትና ጠሚትና ዝሓረናዮ መንገዲ የለን። ሃገራት፡ ኣብ ወሽጢ ሓጹር ዶብተን ተሓጺረን ህላወአን ከውሕሳ ኣይክእላን። ኣብ ሰግረን ኩሉ ግዜ ሰግኣት፡ መምስ ሓየለ ክወርር፡ ክጥርር ዝደሊ ሓይሊ እንተ'ሎ፡ ከዕግሱ ይግደዳ። ቁልቁል ተገዚዞዝካ መኣስ ድቃስ ኣሎ ከም ዝበሃል፡ ወትሩ ድሉው፡ ዕጡቕ፡ ንቑሕ፡ ወፋይ ኳንካ ምጽናሕ'ዩ ንህዝቢ ኤርትራ ካብ ኩሎም ሓደጋታት ኣድሒኑዎ። እዚ ድማ በቲ ዝሃጸ ሓያል ቃልስን ተቓለስትን ዝተረጋገጸ ስለ ዝኾነ ወትሩ እቲ ወፋዪ፡ እቲ ሃገራዊ፡ እት ህዙባዊ፡ እቲ ሰብኣዊ ሰብ እዩ ነቲ ዕላማ ዘቕጽሎ። ሰብ ህይወት እናኸፈለት ዝሃድም ኣሎ። እቲ ህይወት ዝኸፍል'ዩ ግን ነቲ ዝዓበየ ዕላማ ዝጮብጦን ዘጨብጦን። ሰብ ህይወት እናኸፈለ ውልቃዊ ረብሓኡ ጥራይ ዝጻጦ ሰብ'ውን ኣሎ። እቲ ህይወት ዝኸፍል'ዩ ግን ዋሕስ ሃገር። ሰብ ኣነ ክሓልፍ ንሽካ ጽናሕ እናበለ፡ ከላ ነበሱ 'ከብዲ' ዝኾነ ሰብ ከኣ'ሎ። እቲ ኣነ ክሓልፍ ዝብል'ዩ ግን ሃገርን ህዙብን ዘድሕን።

ኣብዚ ክቡር ዋጋ ዝተኸፍሎ ሬዚን በዓል እምብኣር፡ ክንጽ ዝኽሪ ዝሰየደ ግብሪ ዝተራእየሉ መድረኽ ሓሊፍና ኢና ንዝክሮ ዘለና። ንሕድሪ ሰማእታት እሙናት ብምዃን ጥራይ ድማ ኢና "ቅሰኑ ሰማእታትና!" እንብል።

ምእንቲ ሃገር ዝኽፈል ዋጋ

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣሰፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቊ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ተስፋልደት መብራህቱ

ቊ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቊ.ሳ.ጰ. 247

ለይ-ኣውት
ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ
ቤተልሄም ታደሰ
ፍርቱና ኤፍሬም
ቅሳነት ተወልደ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቊ.ስ.200454-07121322

ምልክታ
ቊ.ስ 125013 - ቊ.ሳ.ጰ 1284

ሰላም ዋጋ መስዋእቲ ህዝቢ ኤርትራ

እቶም ማናቱ

መብራህቱ ዮሴፍ (ጃን-ካርሎ)

ተቐማጢ ኣስመራ ምስ ወናኡ ኣይነብረን። በብዘለዎ ከም መልሓስ ጋሻ ውሑጅ እግሩ ናብ ዝመርሖ ጎደናታት ኣስመራ ኣዕለቕለቐ። እንታይ ተረኺቡ ኢሉ ንዝሓተቶ ሰብ “ተጋደልቲ ኣትዮም! ደቅና ኣትዮም! ኣሕዋትና ኣትዮም! ካልእ ተወሳኺ ሓበሬታ ንምዝራብ ዕድል የልቦን። ዘበዘበ - ኣኸለ ዘበዘበ! ሸቓቕታት ኣስመራ ቁመት ዘለዎ ብቑመቱ፡ ሰኣን ቁመቱ ድማ ተሓናጊሩ እናደየበ ጨናፈሮም ተተጸልጺሎም ዕርቃኖም ወጺኡ።

ተጋደልቲ ሰብ ደዮም ኣይኮኑን? ዝጠራጠሩ ዝነበሩ ሰባት ብፍላይ መንእሰያት ድማ ሸው ተጋሪደሎም። ንዝረኸብዎ ተጋዳላይ ሓሓንቖቖ ምስዓም ኮኑ። ምስ ነፍሱ ወከፍ ሓዳሽ ተጋዳላይ ድማ ሓዳሽ ንብዖት ናፍቖት ይፍልፍል ነበረ። ኮታስ ናይ ልቡ ሃሴት ብምንታይ ክፍሊ ኣትሉ ከም ዝገልጾ ሓቲትዎ ክሰብ ሎሚ ብዘይካ ‘እንድዒ!’ ካልእ መልሲ የብሉን፤ ነተን ብዓይኑ ብዚይርኣየን እንተዘይርኢዩ ኣብ ዝዀን ክትውጣሕ ዘይትሕሎ ዝበረ ታሪኻዊት ተጋደልቲ ህዝቢ ኣብ ኩሉ ክፍሊ ኣትሉ ዓለለ። ወንዝፌታት መኻርሒ ሸርሒ ይጥቀሙለን እየም ተባሂለን ንፃመታት ኣብ ክሽ ተንጠልጠለን ዝመረታ ብሽክለታታት ከኣ ካብ መንጠልጠሊኣን ወሪደን ኣብ ምሉእ ኣስመራ ብውልቐን ተጐራብቲኻን ሸፍርተት ኮና!

እምኡ የሴፍ ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ሃዋሁ እናሓንበሰ ብዝሰበ ፍላይ ማንታኡ ዝኾነ ሓዉ ተጋዳላይ ንገሰ የሴፍ ጎፍ ክበሎ እናተመጸ ኣዒንቱ 180 ዲግሪ የማንጸጋም የንቦልለን ነበራ። “ምኳን ኣብ 13 ዓመት ዕድመና ስለ ዝተፈላለና ሕጂ ደቂ 26 ዓመት በጺሕና፡ ብዙሕ ለዊጢ ስለዝገበርና ክንደዳናይ ብቐሊሉ ከይንላለ፡ ምናልባት ዝ ኣብ ምህሮርተይ ዘሎ በሰላ እንተዘክረ'ምበር።” ይብል'ሞ ጸንሕ ኢሉ ኸኣ “ምኳን ዓዱን ገዛኡን'ዶ ከይጠፍኦ! ጎዳይፍ ከቢ. እንዳ ማሮር፡ እንዳኣርፋን እንተደለ ጥራይ ብቐሊሉ ይረኽቦ!” ብዘይ ደምጺ ምስ ነብሱ ተማጒተ።

ካብ ሓንቲ እንዳቐቕሑ ተፈንጪሎም ኣፍየም ባህሪ ሐዚም ዝዓበዩ ማናቱ ብ1965 ኣብ ኣስመራ ተወሊዶም። ትርገም ኣስምዮም ድማ ናይ ዝሞቱ እምኡን ንገሰን ዝተባሁ በቤተሰብ ወለዶም ማዘርታ ክኾውን ተባሂሉ ዝተዋህቦም እዩ።

እምኡ ካብኡ ናብኡ ድኣ ናይ ፍላይ ማንታኡ ኣድልዎ ገይሩ እምበር፡ ብዝሓ እየም ካልኦት ሰለስተ ኣሕዋቱ'ውን ምሕሳቡ ኣየቋረጸን። ንመጻልታት ዘጋሕ ክሰብ ዝበሎ ኣብ ኩሉ ሓያስቲ ዝኣተዉ ተጋደልቲ “ኣብ ከምዚ ቦታ ኣለዉ!” ኣብ ዝተባህሉ ጀረበን ፍጮም ክበል ቀጸሉ።

***

ተጋደልቲ ድሕሪኡም ኣብ ዝበደፍዎ ቦታታት ዝቐመጥ ዝበረ ህዝቢ ምጽዋዕ ንዘይተፈልጠ እዋን ኣብ ዝቡ ዝበረ ክዳን እንተዘይርኢዩ ብዘይ ዝኾነ ተወሳኺ ሰኾም ከቢ በቲ ወጺኡ ንቕድሚኡ ተመርቀፈ። ነብሱ ጸር ሸማግሌ ሕዙል፡ እግሪ ተኸሊ፡ ሰንክል ኹብ ኣንፉ ይህንፈጽ። ናይ ገዛ ኣኸሰባት ከይተረፉ ኣብ ቀድሚት ድሕሪት እናተመላለሱ ኣብ እግሪ ዋናታቶም ሕልኽልኽ እናበሉ መልሓሶም ዘልዘሉም ሳህልሁ። ሓድሕዶም ብርበሸ መንፈስ ትንፋስ እናሓጸሮም እናተደፋፍኡ፡ ኣደ ድሕሪት ንዝተረፉ ደቃ ብኣስምታቶም እናጸውዐት “ኣጆኻ እዚ ወደይ! ኣጆኺ እዛ ጓለይ! ኣርክብ/ኣርክቢ ቀሪብና ኢና” ክትብል ቁልዑ ብወገኖም ኣስማት ወለዶምን ኣሕዋቶምን እናተጸዋወዑ “ደኺመ! ማይ!” እናበሉ ሚሂንሂን ይብሉ። ብተጋደልቲ ፈንጂ ከምዝሎ ስለ ዝተሓበሩ ካብ ዕዳጋ ክሰብ ደንከል ካብ ቅጥራን ኽሽኽ የማን ይደኩን ጸጋም ከይወጹ መውጽኢታኡ ጸላም ኣርከቡ ኣብ ትሕቲ ገረብን ቢንዮታትን ደንከል ዓለሉ - 1977!

እታ ዓባይ ሰድራ የሴፍ ገብረ እቲ ዝዓበየ ኣቲ ዝንኣሰ እናተሓዘዘሉ ሻሙናይ ርእሳ ከም ህዝቢ ኣብ ደንከል ኣዕረፈት። ኣቦ ሰድራ የሴፍ ገብረ ድሮ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ተዳጎኑ ስለ ዝበሩ፡ ክልተ ደቁ ድማ ንሱኡ ክርእዩ

ፍላይ ማንታ ንገሰን ምሁዩ ደኩናን ኣብ ወሻጢ ምጽዋዕ ኣብ ትሕቲ ጸላኢ ዝቖጻጸሮ ከተማ ምጽዋዕ ተረፉም ነበሩ። እቶም ማናቱ ሓደኦም ኣብ ደንከል ሓደኦም ኣብ ወሻጢ ምጽዋዕ ተፈላለዩ።

ሰድራ ቤት የሴፍ ብምትሕብባር ተጋዳላይ ብርሃ (ኣፍሮ) ካብ ደንከል ተጠርኒፉ ከረን ኣተወት። የሴፍ ምስ ብዓልቲ ቤቱ እናኑ እምኡ ኣቦኡ ሓፋሽ ውድባት ስለ ዝበሩ፡ ፈዳይን ከም በዓል ብርሃ ኣፍሮን ካልኦት ብጾቱን ኣብ ገዛ እንዳ የሴፍ ኣተውትን ወጽኦትን ነበሩ። ንገደሊ ዝልኣኽ በበዓይነቱ ንብረት ድማ ኣብታ ካብ መዓስከር ጦር-ሰራዊት ልዕሊ 200 ሜትሮ ርሕቀት ዘይብሉ፡ ሓደ ደብሪ ንላዕሊ ዝበራ ብምዕዶ ትልሊ ኣብ ኣዴስ ኣለም እትርከብ መኽበርት ገዝኦ ይእከብ ነበረ።

ጸላኢ ኑታ ቦታ ይጥርጥር ነበረ። ሓደ መዓልቲ ወተሃደራት መጺኦም ኑታ ኣብ ላዕለዋይ ደርቢ ዝበረት መብራህቲ እናመልከቱ “መብራቱን ኣጥፍኡ! ሁለተኛ ግዜ እንዳታብሪው!” (እዚ መብራህቲ ኣጥፍኡዎ! ካልኣይ ግዜ ከይተብርሆ) ዝብል ትእዛዝ ኣመሓላሊፎም ነይሮም እዮም። ሃዊሕ ከይጸንሐ ከኣ የሴፍ ኩናት ሰምሓር 1977 ንምጽዋዕ እናቐረበ ኣብ ዝመጸሉ ዝበረ እዋን “ተጋደልቲ ኣትዮም ኣብ ገዛይ ባንዴራ ኤርትራ ክትሰቅል ቀሪባ'ያ” ኢሉ ብዝሰዓቡ እኽቢቡ ንግሆ ቀረሱ ንስራሕ ምስ ወፈረ ካብ ስርሑ ብጸላኢ ተኣሲሩ ምስ ተፈልየ ዳግማይ ምስ ሰድራ ቤቱ ዝ ንጌዶ ከይተራኸበ ኣብ ማእሰርቲ ንኣስታት ሓደ ዓመት ጸኒሑ ብጸላኢ ተረሺኑ ብመዋእቲ ተፈለየ።

እቶም ኣሕዋት ክርእዩ ምስ ከዱ ብሰንኪ ኩናት ኣብ ወሻጢ ምጽዋዕ ዝተረፉ ንገሰን ደኩናን ብምትሕብባር ቤተሰብን ፈተውትን ተሓጊዞም “ምስ ሰድራኹም ዝተፈላለዩ ቈልዑ'ዮም” ተባሂሎም ብወተሃደራዊት ሄሊኮፕተር ንኣስመራ ማዕዙ። ኣደ እዚ ምስ ሰምዐት ብዝተፈላለየ ምኽንያታትን ኣቋራጭ መንገድን ካብ ከረን ተበጊሳ ኣስመራ ብምእታው፡ ንኽልቲኦም ደቃ ሒዛቶም ንከረን ተመልሰት። ንገሰ ኣብ ከረን ምስ ቀያሕቲ ዕምባባ ተጠርነፈ። ኣብ እዋን ምንስሓብ 1978 ድማ ብጥርንፍ ምስ ቀያሕቲ ዕምባባ ንሳሕል ወረደ። ንእሽቶ ብምንባሩ ኣብ ቤት ትምህርቲ ሰውራ ትምህርቱ ቀጸለ። ሰድራ የሴፍ ከኣ ብጀጀሪ ተጓዒዛ ናብ ማዕቆል ዓዳ ጎዳይፍ ተመልሰት። ሕጂ'ውን እቶም ማናቱ ሓደኦም ኣስመራ ሓደኦም ሳሕል!

ንገሰ ፈደል “ረ” ከም “የ” ስለዝደምጾ ኣብ እንዳ ጥልያን ቤት ትምህርቲ (እንዳ ባድረ) ኣዚሉ ኣብ ዝበረሉ ንሊብሮ ሊብዮ፡ ንኣፈርኖ ኣፌዮኖ፡ ንብሮ ከብዮ ወዘተ፡ ኩሉ “ረ” ዝለዎ ቃላት ብልክዕ ስለዘይደምጾ ኣብ ቤት ትምህርቲ ሰውራ “ኮርታፅ” ትብል ሳጓ ለጊቦሞ'ዮ። ኣብ 18 ዓመት ዕድመኡ ብ1983 ከኣ ካብ ቤት ትምህርቲ ሰውራ ናብ ተዋጋኢ ሰራዊት ከቲቱ ከም ተዋጋኢን ናይ ሬድዮ ምልክትን ኮይኑ ገደሉ ቀጸለ።

እምኡ ግዜ እናነውሐ ኣብ ዝኸደሉ፡ ምስቲ ተጋደልቲ “ካብ ሳሕል፡ ዓሰብ፡ ሱዳን ሰሜሕላን፡ ካብ ኣዲስ ኣበባ ድማ ምሩኻት ዝይመጽኡ ኣለዉ” እናበሉ ዝፈጥሩዎ ዝበሩ መመኽነይታታት፡ ደሃይ ሓዉ ካብኦም ክሰምዑ እናተመጽኡ ኑታ ካብ ዝፍለዩ ወትሩ ብውሽጡ ዝደጋግሞ ዝበረ ብየንቶሙ ዝዓለዋ ግጥሚ “ንገሰ ሓወይ ምስ መጽኡ ክርእዮ'የ” ብምባል እናሻዕ ክንብብ ምድሪ ክየርጥ ጀመረ–

ንራኸብዶ ኸንከውን?

ንስኻ ሳሕል ሰፊራ ጀጋኑ
ኣነ ኣስመራ ምስ ጓሓሉ
ይህልዎዶ መውጽኢታ እንዝወገሉ?

ተራኺብኩዶ ምስ ኣሕዋትካ?
ዝተሰለፉ ቀቅድሚኻ
በኸሪ ገዛ ተወሊዱ መብራህቲ ኤርትራ
ኣብ ክልተ ውድባት ተሰሊፎም
ሕማቕ ሰሚዕኩም ናይ ኣብል ቃኤል
ደጊምኩም።

ካብ ኮነ ግን
ብሃንቀውታ ንጸበ ዝኸኸም ክትመጽኡና
ንስኻ ግን ግድን ተመለስ ንገሰ ሓደራኻ
ዋላ ገለ ኣካላትካ ጎዲሉካ
ንዓይ ክጥዕሚ ኣሎ ዝበሉካ
ሕርግርግ በርቲዑ ፍላይ ማንታኻ።

ደሃይ ኣሕና ግን ቀብጸና ኢና
ንሸኽም'ውን ቅዝዩ ከሎኹ
ሕነ ፍደዩ ናይቶም ዘሽከተሙና።

እምኡ ንዓመታት መመኸኒታ፡ ሃለዋት ናይቲ ፍላይ ማንታኡ ዝኾነ ንገሰን እቶም ካልኦት ኣሕዋቱን ካብ ምጥያቕ ዓዲ ኣይወዓለን። “እዚ ንዋናኣ ጓንያ” ከምዝበሃል ግና፡ ማዕዋእቲ ኣሕዋቱ ዳርጋ ዝበዝሑ ኣዕሩኽቱን ጎረባብቱን ኣዘምዱን ሰሚዖምዎ ክሳዕ ንሱን ሰድራቤቱን ግና ተኸዊልዎም ነበረ። ኣብ 1992 ህዝባዊ ግንባር ማዕዋእቲ ተጋደልቲ ብዕሊ ክገልጽ ምስ ጀመረ ድማዩ ዝቐበዩ። እቲ ዘፍቅሮ ማንታኡ ቀድሚ ሰለስተ ዓመት ናጽነት ኤርትራ - ማለት ብ1988 ኣብ ሮራ መንሳዕ ብጅግንነት ከምእተሰውአ ፈለጠ። ኣቡቲ ኣስማት ሰውኣት ዝነበቡ ዝበረ ኣጋጣሚ፡ ወለዲ ከይተረፉ ማዕዋእቲ ደቆም ኣብ ዝሰምዑሉ ኣጋጣሚ ኣብ ክንዲ ቁዘማን “ዓወት ንሓፋሽ!!” ኢሎም ይጭርሑ ብምንባሮም፡ እምኡ'ውን ማዕዋእቲ ናይቲ ንዱዕ ተዋጋኣይ ምንኡ ዝነበረ ንገሰ ሓዉ ምስ ሰምዐ ቁርጽም ኣብሎዎ እዩ ትም ኢሉ። ማዕዋእቲ ዓቢ ሓዉ ተወልደብርሃን የሴፍ'ውን ሰዐ ሓልዩ ኣብ እዚ እምኡን ሰድራቤቱን በጺሑ። ምስ ናይ ወላዲኡ'ውን ደማሪኻ ድማ ሰድራ የሴፍ ገብረ ሰለስተ ትንፋስ ንናጽነት ገበራ እያ ናጽነታ ተገናጺፉ።

እምኡ ኣብ ዓሰራይ ክፍሊ ዘቋረጾ ትምህርቲ ክምሎኦ ስለዘይደለየ ካልእ እንተተረፈስ ንርእሱ ዝኾኑ መወዳእታ ሻቕሊ ሃውሰው ክብል ኣብ ዝጀመረሉ፡ ግዜያዊ መንግስቲ ኤርትራ ሃገራዊ ኣገልግሎት ኣወጀ። ምስ ካልኦት ብጾቱ ድማ ኣብ ክረምቲ 1994 ኣብ መዓስከር ሳዋ ተረኽበ። ኣብ ዝተፈላለየ ክሊ ዕድመን ትምህርትን ስራሕን ጠባይን ምስ ዝርከቡ ልዕሊ ዓሰርተ ሽሕ መንእሰያት ደቂ ተባዕትዮን ልዕሊ 1,300 ደቀንስትዮን ብልዑል ሃገራዊ ወኒን ፍናንን እናደረፉ ኣብ ልዕሊ ዘፈራርሖም መሓይሞም ተኾይጦም “ናይ ድሓን ጸንሑ፡ ብኡና ኣይትሸገሩ መልእኽቲ” ኣመሓላለፉ። ኣደታቶም ብወገኖም “ከዱ በሉ ኣሕዋትኩም ተሰዊኦም ዘምጽእዋ መሬት ርሒቕኩም ኣንጠብጢብኩም ኣልምዕዋ። ጸንዑ ርጉኡ፡ ኣይትትዓንቀፉ” እናበላ ብዕልልታን ምርቓን ሓበንን ኣፋንየኖም።

እምኡን ካልኦት መተዓልምቱን ሳዋ እንታይ ከምእትመስል ኣፍዮም ሰሓብ ቀሪፆም ብጭርቃንን ሱዳቐን ኣማስያኡ ኣብ ጎላጉል ሳዋ ተዘርኡ። “ተጠንቀቕ! ኣትማንን ከይትረግጽ “ዒራት የለ ሸበጥ የለ ብፋማ የለ ከርታ፡ ማማ! ባባ! ቀብጽዮጥ ዝርከብ ከይመስለኩም ከም ከልቢ ዕሽልል ኢልካ ኣብ ትሕቲ ሰማይ ደቅስ” ብምባል ሕድሕዶም እናተጨራረቑ ናብራ ሳዋ ተተሓሓዙም።

ድሕሪ ወዳሊ ሕደር ወተሃደራዊ ቴንዶም ተኸሊሉ፡ መጽለሊኦም ከኣ ምስ ናይቲ ከቢ. ክሊማ ዝሰማማዕ ዳሳት ንምስራሕ ኩሉ ተዓጢቑ ጊንዓ ንምምጻእ ማእዶት ከወፍር ጀመረ። ጊንዓ ካብ ቀጻሉ ዝበዝሕ ጸብ ማሳል መጣየ ፈሰሰ፡ ኣብ ኢዶምን ኣብ ግዜ ሰኸም ድማ ኣብ ክሳዶምን እናሰለበ ኣሸገሮም። ግና ድማ ዳስ ጸላል ጊንዓ ዝየዳ ቴንዳ ተመርጸ። ብምኻኑ ስርሖም ምስ ግዜ ከሐዝሎም ጀመረ።

ኣብቲ ቀዳማይ ዙርያ ሃገራዊ ኣገልግሎት፡ ወተሃደራዊ ታዕሊምምን ገዐዘ እግርን ብዓወት ድሕሪ ምስልሳሎም ገለን ብቐጥታ ናብ ኣሃዱታቶም ከውዝዑ ከለዉ፡ ገለ ድማ ሰድራቤቶም ክርእዩ ዕረፍቲ ተዋሂቦም። ነቲ ብዘይካ ንሳቶም ድሕሪኡም ዝሰዓቡ ኣቦት ካልኦት ዙርያታት ዘይለበሱዎ ዳሕራይ ባእሶም ሉካ ሉካ ኢሎም ሳዋ ዝልገበሉን ቀይሕ ቀብዑ ምስ ካኪ ዩኒፎርም ገጥ ኣቢሎም ብጎደናታት ኣስመራ፡ ኣውራ ብጎደና ሓርነት ሽናዕ እናበሉ ክዞሩ እንከለዉ፡ ኣቓልቦቶም ሳዋ ዘይወረዱ መንእሰያት ክስሕቡ በቕዑ። ኣረ ገለ'ኣምሲ ነቲ ወተሃደራዊ ክዳን ዳርጋ መዘወሪኦም ገይሮምዎ ነይሮም እዮም።

እምኡ'ውን ኣብ ግዜ ተወዘዕ ኣጋጣሚ ኮይኑ ምስ ምንኣሱ ሓዉ ጳውሎስ ኣብ ሓደ ኣሃዱ ተመደበ። ክልቲኦም ኣሕዋት ምስቶም ፈለማ ሰድራቤቶም ክርእዩ ዕረፍቲ ዝተዋህቡ ብምኳን - ኣስመራ ምስ ዝበሩ ዝናፍቖም ሰድራቤቶምን ኣዕሩኽቶምን ተራኸቡ። ዝተመረቑሉ ዩኒፎርም ለቢሶም ብምንባሮም ድማ ኣብ ከቢ ገዛውቶም - ጎዳይፍ ኣቓልቦ ስሒቦም ቀጸሉ።

ይቕጽል

ክብርና ጻማ ጀጋኑና

20 ሰነ ህዝቢ ኤርትራ፡ ነቶም መግዛእቲ ጸሪጎም ናጽነት ዘጎናጸፍዎ ሰማእታት እዋን ገድሊ፣ ነቶም ድሕሪ ናጽነት፡ ልኡላውነቱ ከይድፈር፡ ንግግም ከይስገር ኣብ ናጻ መሬቱ ብኽብረት ክነብር፡ ዘይትትካእ ህይወቶም ዝወፈዩ ጀጋኑ ተረኺቡ ሕድሮም ርዚን ሞያኦም ብዘደምቕ ማዕርግ ዝዝክረላ ረዚን ዕለት እያ።

ህዝቢ ኤርትራ፡ ን“ግሎባዊ ስትራተጂ” ሓያላን ተባሂሉ፡ ናጽነት ከይረክብ ተኸልኪሉ ዝበረ ህዝቢ'ዩ። ብልዑል ጅግንነትን ተብዓትን ዝቃለሱን ዝበጀውን ኣፍቃርቲ ህዝብን ሃገርን እንተዘይርከብ ድማ ብማጠን ዝገጠሞ ዓለማዊ ውዲት፡ ቀደም ካብ ካርታ ዓለም ተሓኺኹ ኤርትራዊ መንነት ነይሩ ምተባህለ። ህዝቢ ኤርትራ፡ ሕሩያት ደቁ ማዕዋእቲ ከፊሉ ናጽነቱ ምስ ጨበጠ'ውን፡ ልኡላውነቱ ዘይተዋሕጠሎም ታሪኻውያን ተጻባእቲ ብኩናትን ወኪልናን ንርብዒ ዘመን ተረባሪቦምዎ እዮም። ኣብቲ ቅሉዕ ወራር 1998-2000፣ ኣብቲ ዝቐጸለ 20 ዓመት ኣይኩናት-ኣይሰላም፣ ኣብዚ ዝሓለፈ ሰለስተ ናይ ቅጥዒት ዕንደራ፡ ልኡላውነቱን ሃገራዊ ክብረቱን ከየድፈረ ብኣንጸባራቒ ዓወት ክወጽእ ዝኸፈሎ ዋጋ ድማ ረዚን እዩ።

ማዕዋእቲ ህዝቢ ኤርትራ ግን ኣብ ዓውደ ውግእ ጥራይ ኣይተሓጽረን። ኣብ እዋን ቃልሲ “ዓሳ ንምጽናዕ ባሕሪ ምንጻፍ” ብዝብል ፖሊሲ - ህዝበን ብጃምላ ተረሺኑ፡ ኣብይተን ተቓጺሉ ዝበደማ ዓድታት ብዙሓት እየን። ድሕሪ ናጽነት እውን ስርዓት ወያነ ኣሸቀልቱ ሕንሕነ ፍሽለቶም ኣብ ልዕሊ ሰላማዊ ህዝቢ ዝፈጸምዎ ግፍዒ ማዛን የብሉን። ዓሰርተታት ኣሽሓት ህዝቢ፡ መሬቱ ተገቢጡ፡ ካብ ዓድታቱን ሕርሻዊ ንጥፈቱን ተፈናቒሉ፣ ኣስታት 80 ሽሕ ኣብ ኢትዮጵያ ዝቐመጡ ዝነበሩ ኤርትራውያን ንብረቶም ተዘሪፉ፡ ብግፍዒ ምብራሮም ዝፍለጥ እዩ። ከምዚ ዓይነት ቅሉዕ ገበናት ኩናት እናተፈጸሙ፡ ብሰብኣዊ መሰላትን ስልጣነ መትከላትን እትመዳደቕ ዓለምና ብጩቕ ዘይምባላ ከኣ ንጽገማዊ ናይ'ቲ ህዝቢ ኤርትራ ዘፈንጠሶ ውዲት ዘኩልዕ እዩ።

ኣብዚ ሃዊሕን ፈታኒን መስርሕ፡ ህዝቢ ኤርትራ ከም ትምኒት ጸላእቱ መሰረቱ ኣይተዛረገን፡ ጥምረቱ ምስ መንግስቱ ኣይላሕለሐን። እኳ ድኣ ንተጻባእቲ ብዘርዓደ ስጥመት ዝያዳ ተሪሩ። ገዐዝ ልምዓቱ ጀሆ ኣይተታሕዘን፡ ንቅልጡፍ ቁጠባዊ ዕብየት መሰረት ከንጽፍ ጸኒሑ - ናብ ዝሓሸን ዘተኣማምንን መድረኽ ይሰግር ኣሎ። ዲፕሎማስያዊ ተጻእሎ ፈንጢሱ፡ ሃገራዊ ክብረቱ ዘዕዘዘ ናይ ሽርክነት ርክባቱ ብዓለም ደረጃ ኣስፊሕዎ ኣሎ። ቅልውላውን ግጭታትን ኣብ ዝዕወሮ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ፡ ኤርትራ ሰላምን ርግኣትን ዝዓሰላ እኹል ሃገር ክትከውን ምብቃዓ ድማ ንፍሽለት ተጻባእቲ ኣጉሊሑ ዘርኢ፡ ንሞያ ሰማእታትና ዘድምቕ እዩ።

ሰማእታትና ህይወቶም ብዘይ ብቑ ክህቡ እንከለዉ፡ ሓደ እምነት ነይሩዎም። እታ ህይወት ከፊሎም ህይወት ዝሃብዋ ሃገር ንመጻኢ ወለዶታት እተቕስን ሃገረ ሰላም፡ ፍትሒን ብልጽግናን ከምእትኸውን ጥርጥር ኣይነበሮምን። ንሰማእታትና እንኸፍሎ ዝዓበየ ሞሳ እምበኣር፡ ሕድሮም ብግብሪ ምፍጻም'ዩ። ዛጊት፡ ኣብ ኣሰሮም ረጊጽና፡ ብጽንዓ መኸተ ታሪኾም ከሊልና፡ እምነት ተሰኪምና ሕድሪ ምዃንና ኣመስኪርና ኢና። ሕጂ እውን ሕድሪ ሰማእታትና፡ ኣብ ዕለታዊ ህይወትና እንውክሶ መዘኑብ እዩ። ከም'ቲ ሰማእታትና ዝተመነይዎ፡ ሰላም፡ ፍትሒ፡ ራህዋን ብልጽግናን ዘሰፈና ሃገር ሃኒጽና ሕድሮም ፈጺምና ሞሳኦም ብግብሪ ክንከፍል ከኣ እቲ ንሶም ዝበልዩሉ ክብርታት ዕጥቕና ክንገብሮ ይግባእ።

ረብሓ ህዝብን ሃገርን ምቕዳም፡ ተወፋይነት፡ ጻዕራኝነት፡ ጽንዓት ኣብ ዕጦም ፍትወት ሓቂን ፍትሒን መለለዪ ክብርታት ሰማእታትና እዮም። እዞም ምስጢር ዓወት ገድልና ረዚን ታሪኽናን ዝኾኑ ክብርታት ከይበሓጉ እምበኣር ወትሩ ከም ብሌን ዓይንና ክንሕልዎምን ክንከናኸኖምን ይግባእ!

ቦርድ ክፍሊ ጋዜጣ

ዝኽሪ 20 ሰነ፡ ኣብ ማይ-ድምነት

ዳህላክ ነጋሲ

ንሱብ፡ ዕላማኡ ካብ ምትግባር ዝዓግቶ ሓይሊ የለን፡፡ ብመንጽሩ፡ ኣብ'ቲ ዝረደየሉ ዕላማ ንኽበጽሕ ከለንትናዊ ማስዋእቲ ይኸፍል፡፡ ክሱብ'ታ እንደገና ክረኽብ ዘይኽእል ትንፋሱ! እዚ፡ ሓይሊን ትብዓትን ዝሓትት ውሳነ እዩ፡፡ እቲ ምንታይ፡ ወዲ-ሰብ፡ ንዥእ ጉልበቱ፡ ፍልጠቱ፡ ዕድሉ. . . ካብኡ ሓሊፉ ድማ ህይወቱ ንስለ ሰብ ከበጅሶ፡ ኣንጻር ባህርኡ ስለዝኾነ፡፡ ኣብ'ዛ ሰቦት ብኸሉ መዳይ ልዒሎም ንኽረኣዩ ብዘጉብኡዎ ቕድድም ተባሂታ ዘላ ዓለምና፡ ስለ ካልኦት ከለንትናኻ ምውፋይ፡ እንተ ሃለወ'ውን ሳሕቲ ጥራይ ብምዃኑ፡፡

ሰውራ ኤርትራ፡ ብፍቕሪ ሃገር ተደሪኾም ንሞት ብዘቀዳደሙ መሳምል ዝተሃንጸ ናይ መሪር ቃልሲ ባይታ እዩ ነይሩ፡፡ ስለ ናጽነትን ሓርነትን ኣለና ዝበሉዎ ኩሉ ክብር ንዋታዊን መንፈሳዊን ትሕዝቶ ዝዘለ ተቓለስቲ! "ኣነ ኽሓልፍ ንሾካ ጽናሕ' ዝብል ሓደ ካብ ወርቃዊ ክብርታት ገድሊ. እንተ ርኢና፡ ብቓላት እንኽብነገር ተራ ዘረባ ክመስል ይኽእል'ዩ፡፡ እንተ ኾነ ግን፡ ህይወት ብጾቱ ንኽትጸንሕ፡ ንታ ልዕሊ. ኩሉ ትሕዝቶኡ ዝኾነት ህይወቱ ክሰእና ቅሩብ ምዃና ዝገልጸሉ ረዚን ብሂል ተጋዳላይ እዩ፡፡

ወርቃዊ ክብርታት ቃልሲ ኤርትራውያን ብሓደ ለይቲ ተሃኒጹ ዝሓደረ ኣይኮነን፡፡ በቲ ሓደ፡ ዓመጽን ቁናን ፍርድን ሓያላት ዓለምና፡ በቲ ኻልእ ድማ፡ ኣንጻር ዓመጽ ዝሰላሰል ቃልሲ. ዝፈጠሮ ንቕሓትን ናይ ሓድነት ስምዒትን እምበር፡፡ ተወፋይነት፡ ትብዓት፡ ጅግንነት፡ ብጻይነት፡ ኒሕ፡ ናይ ምዕዋት መንፈስ. . . ዝበሉ ብርቂ ክብርታት ቃልሲ. ኤርትራ'የም እምበር፡ ንስብዊን ባህርያዊ ተጻብኦታት ኣላሽ ኩብሉ ዝኸኣሉ፡፡ ተጋደልቲ፡ ማለት ተቓለስቲ ኤርትራ፡ ኣብ'ቲ 30 ናይ ቃልሲ. ዓመታት፡ ከምኡ ድማ ምዕቃብ ሉኣላዊነት፡ ከለንትናዊ ማስዋእቲ ብምኽፋል እያም ሓራ ኤርትራ ደው ንኽትብል ገይሮም፡፡ ዕላማኦም ሓደን ዘይቕየርን እዩ፡፡ ኤርትራ ብናጽነት ንኽትዓብ፡ ህዝባ ድማ፡ ሃገሩ ወኒኑ ብሰላም ንኽነብር፡፡

መዓልቲ ሰማእታት 20 ሰነ፡ ኑቶም ንስለ ናጽነት፡ ሰላምን ምዕባለን ህዝበን ሃገርን ግንሸል ዝኾኑ ጀጋኑ ሰማእታት እንዝክረላ ዕለት'ያ፡፡ ኣብ'ዛ ዕለት፡ ብዘይዳ ምስ ሰማእታት ዘተኣሳስር ሓበን ኣሎ፡ ዝኽሪ ኣሎ፡ ሕድሪ፡ መብጽዒ፡ ዛንታ. . . ኣሎ፡፡ ብሓፈሻ፡ ብትካዘን ሓዘንን ዘይኮነ፡ ብሓበንን ኩርዓትን፡ ንህንጸትን ልምዓትን ሃገር ቃልና እነሐድሰላ ረዚን ዕለት ኢያ፡፡ ስለ'ዚ. እዩ ድማ፡ ሓንቲ ካብ ኣውራ ዕለታት ኹይና ትንብር ዘላ፡፡

ሰማእታት ኤርትራ፡ ክሱብ ህይወቶም ብምውፋይ፡ ካብ ባርነትን መግዛእትን ሓራ ኣውጺኦም፡ ልኡላዊት ኤርትራ ዘውሓሰ፡ ዘይሃስስ መዘክብ ናብ ወሉድ ወለዶ ዘሲጋገሩ ኣርኣያ እዮም፡፡ ዝቖጸለ ወለዶ ድማ፡ ኑቲ ኣብ ተረር ባይታ

ዝተፈጸመ ጅግንነት፡ ንሓደሽቲ ወለዶታት፡ ቀንዲ መማእዘንን መወከስንን ታሪኽ ስለዝኾኑ፡ ኸፍሲ-ወከፉ ሓርበኛ፡ ውዕሎኡ ንኽሰንድ፡ ዝምልከቶ ኣካል ኣተኩሮ ክገብር ንጽውዕ፡፡ ናጽነት ኣብ ምምጻእ ሳላ ዝዓጠቕናዮ ንቕሓት፡ ታሪኻውያን ጸላእትና ሰርም ደምሲስናዮ ኢና፡፡ ውሑዳት ክንስና ሳላ ዝሓበርና ንብዙሓት ክንስዕር ዝኸኣልና ሰብ ታሪኽ ኢና፡፡ ብዘውሽኽ፡ ሓብራዊ ስራሕ ዝለዓለ ውጽኢት ስለዘለዎ፡ ሕጂውን ጥዕና ዘይብሉ በቲ ጥዕና ዘለዎ፡ ህይወቱ ዝተኸልፈ በቲ ዕድመ ዝሃቦ እናተሓጋገዝና፡ ብጥርንፍ መድሕን ህይወት ሳላ ዝኣተና ን351 ኣባላት ልዕሊ. 21 ሚልዮን ናቕፋ ደቢስና ኣለና. . ." ክብል ሰፊሕ መግለጺ. ሂቡ፡፡

ብድሕር'ዚ፡ ንረዚን ዕለት ሰማእታት ዘንጸባርቕ እተፈላለየ ስነጥበባዊ ስርሓት ቀሪቡ፡፡ ኣብ'ቲ ንኣሰታት ክልተ ሰዓታት ዝጸንሐ መደብ፡ ጉዳይምን ውልዶን ሱ-

ዘኽርዎ ማሰረት፡ ብናጽነትን ሓላፍነትን ክቕጽሎ ግዴታኡ ተቐቢሉ ይቕጽል ኣሎ፡፡ ሰማእታት፡ ናይ ናጽነትን ሓርነትን ሓዳድ እያም፡፡ ኑቲ ናብ'ዚ ዘብጽሐ ደንቂ ክብርታት ኣብ ምህናጽ ዝሓለፉዎ ሓብጦ-ንጎጦን ዘወሰዶ ግዜን ኣመና ከቢድ እዩ፡፡ እዚ. ማሰረት'ዚ፡ ኣብ ሰንሰለት ወለዶታት እናተመልአ ኣብ ምዕራፉ ንኽበጽሕ፡ ሰንሰለት ወለዶታት ኣእዳዎም ንኽሰንብሩሉ ዝተሃጽፈ እዩ፡፡ ብሓድነትን ጸንዓትን ብልጽግትን ምዕብልትን ሃገር ምህናጽ ማለት፡ ሕድሪ ጀጋኑ ሰማእታት ኣብ መዓልቦ ምብጻሕ ስለ ዝኾኑ፡፡

መዓልቲ ሰማእታት፡ ኣብ ምሉእ ሃገር ብኽብሪ እትዝከር ከም ምዃና መጠን፡ ብዝተፈላለየ ንውዕሎት ሰማእታትን ዝገደፉዎ ሕድሪን ዘንጸባርቕ መደባት ክትዝከር ካብ እትፍልም ዓሰርተታት ዓመታ ሓሊፉ ኣሎ፡፡ ካብ'ቲ ንናይ ሎሚ ዓመት ዝኽሪ ሰማእታት ዝተዳለወ መደባት ሓደ ድማ፡ ኣብ 18 ሰነ ቦርድ ማሕበር ተጋደልትን ኣባላት ማሕበር ምትሕግጋዝ ቀዋሚይ ዘርያን ኣብ ቦታ ልምዓት ማይ-ድምነት ዘሰደዎ ንጥፈታት ምግራብን ምኽባኦሰን እዩ፡፡

ኣብ'ቲ ዕለት ካብ ኩሉ ከባቢታት ኣስመራ ዝተጠራሉ ኣባላት እተፈላለየ ማሕበራት፡ ከባቢ. ሰዓት 6፡00 ቅድሚ ቐትሪ ኣብ ባሕቲ ማእከረም ተኣኻኺቦም ቤት-ገርግሽ ድሕሪ ምብጻሖም፡ ጉዕዞ ናብ'ቲ ኣብ ገድሊ. ዓቢ. ተራ ዝተጻወተ ማይ-ድምነት ዝተባህለ ቦታ ኣምሪሖም፡፡ እዞም ብሕብርታትን ኣርማን

ዝወቐበ ማልያ ዝለበሱ ጉዳይም ተጋደልቲ፡ ኣባላት ቀዋሚይ ዘርያ፡ ሓይልታት ምክልኻልን መንእሰያትን ዝርከቡዎም ተዓዘዝቲ፡ ኣብ ምግራብን ምኽባኦሰን እያም ኣተዮም፡፡

ሓርበኛታት ተጋደልቲ፡ ብኣሃዱታት፡ ክፍላተ-ሰራዊትን ማሕበራትን ተኸፋፊሎም፡ ናብ'ቲ ቅድሚ ሕጂ ዘልምዕዎ ሕዙእ ቦታ ብምምራሕ፡ ዋርሳይ ኣባላት ምክልኻል፡ ከምኡ ድማ ወረስቲ ሕድሪ መንእሰያትን ተመሃሮን ምስኣቶም ሓብሮም፡ ኢደይ ኢደካ እናበሉ፡ ገሪቦምን ከኺሎምን፡፡

ብዙሓት ካብ'ቶም ጉዳይም ተጋደልቲ፡ ኣካላዊ ስንክልና ዝተሰከሙን ምሉእ ጥዕና ዘይብሎምን ክንሶም፡ ባህርያዊ ብድሆ ከይዓንቶም፡ ብሓያል ኒሕን ጸንዓትን ካብን ናብን ክንቀሳቐሱ እንክለው፡ ኑቶም ተረኺቦም ሃገር ኣቡትን ዝዩዳ ሓይሊን እዩ ነይሩ፡፡ እቲ መደብ፡ ንኣውረስትን ወረስትን ሕድሪ ኣብ ሓደ መድረኽ ዘኣተፈ ብምዃኑ፡ ዝዩዳ ፍሉይነት ነይሩዎ ክበሃል ይከኣል፡፡

መደብ ምስ ተዛዘመ፡ ኣቦ-መንበር ጥምረት ማሕበር ሓርበኛታት ኣቶ ሰለሙን ተወልደ ኣብ ዘሰመዖ ቃል፡ "ሎሚ ኑቶም ወትሩ ካብ ኣእምሮና ዘይፍለዩ፡ ካብ ጎድንና 'ዓወት ንሓፋሽ' እናበሉ ዝተፈለዩና ሰማእታት ብምዝካር፡ እዛ ብኣዕጽምቶም ዝተኸበበት ሃገር ብልጽግቲ፡ ምዕብልትን ሕፍርትን መታን ክትከውን፡ ተኸሊ. ሰውኣት ብምልማዕ ንምዝካሮም ዝዓለም መደብ እዩ" ድሕሪ ምባል፡ ኣሰዒቡ "ኣባላት ማሕበር ዝሰመዓና ሓጎስ፡ ቅሳነት፡ እፎይታ፡ ሓበን፡ ኩርዓትን ሓላፍነትን ልዑል እዩ፡፡ ንሰውኣትና፡ ቅሰኑ ሎምን ትማልን መብጽዓኹም ከትግበር ብቓልን ተግባርን ድልዋት ኢና፡፡ ሕድርም ተሰኪምና፡ ውዳቤና ብምሕያል ኣብ ጎድኒ ህዝብናን መንግስትናን ብምዃን፡ ተረኺብቲ ሃገር ዕጥቆም ሽጥ ኣቢሎምን ንቕሓቶም ብዝለዓለ ኣብሪኾም፡ ሃገርና ብቚጠባውን ወተሃደራውን መዳይ ናብ ዝለዓለ ደረጃ ኣብ ምብጻሕ ኣብ ዝግበር መደባት ልምዓት እጃምና ኣብ ምብርካት ንርከብ" ኢሉ፡፡

ኣቦ-መንበር ጥምረት ማሕበር ሓርበኛታት ኣቶ ሰለሙን ተወልደ

"ኣብ'ዚ. እዋን ዝተመሓየሸ ሓደሽ መታሓዳደሪ ሕጊ፡ ንኹለን ማሕበራት ዝሓቑፍን ንዕበየትን መሰረትን ጥጡሕ መንገዲ ዝጸርግን ኮይኑ ኣሎ፡፡ ንኹሎቶም ወከልቲ ማሕበራት ገድሊ. ዘሳትፍ፡ 'ጥምረት ማሕበር ሓርበኛታት' ዝብል ስም መጸውዒና ኮይኑ፡ ደሮ ጸዲቑ ኣሎ፡፡ ብዘይካ'ዚ፡ ንኹሎም ኣባላት ማሕበር ዝሓቁፍ፡ ውሑስ ቁጠባዊ መሰረት ናብ ዝበረኸ ደረጃ ዘደይብ፡ ምስ መደባት ልምዓት ህዝብን መንግስትን ዝሰማማዕ፡ ዘመሓየሸን ኣፍራይነትና እናዕበየሉ ብርክታት ብምውዳብ፡ ጸጋታትና ኣወሃሂድና ናብ ተግባር ዝኣተወና መደባት ዕውት ንኽኸውን፡ ኩሉ ኣባል ጥምረት ማሕበር ሓርበኛታት፡ ብዘለዎ ሞያዊ ክእለት ኣበርክቶኡ ንኽገብር፡ በዛ ረዚን ዕለት ጸውዒትና ነቕርብ፡፡

ጥበበኛታት፡ ንዝኽርን ውሽጣዊ ስምዒትን ተዓዚብቲ ዝተንክፈ ስነጥበባዊ ስራሓት ኣቕሪቦም፡፡

መዓልቲ ሰማእታት፡ መዓልቲ ሓበን እያ፡፡ ብቐንዱ ድማ ንድሕሪት ምልስ ብምባል ጉዕዞና እንገምገመላ ዕለት እያ፡፡ እቶም ብልጽግቲ፡ ምዕብልን ልኡላዊትን ዘውሓሰትን ሃገር ንምህናጽ ዝሓለፉ ሰማእታት፡ ብተግባር ንኽብንድብሮም እተዘኻኽር ዕለት'ውን እያ፡፡ እዚ. ስለ ዝኾነ ድማ፡ ወለዶታት ኤርትራ ኣብ ዝተፈላለየ መድረኻት፡ ካብኦም ዝሕተት ኩሉ ጠለባት እናፈጸሙ ይቕጽሉ ኣለዉ፡፡ እዚ. ሰንሰለት'ዚ፡ ብዘኾነ ይኹን ተጻባኢ. ሓይሊ. ዘይብተኽ፡ ዘዘመጽኣ ወለዶ ክሱብ ናይ ማስዋእቲ ዋጋ ብምኽፋል ዝቕጽሎ ብምዃኑ ድማ፡ ክብሪ ህዝበን ሃገርን ከይተደፍረ፡ ናጽነት ኤርትራ ብዝኾነ ይኹን ወዲትን ሓይሊን ከይተቐርመመ ንዘልኣለም ክነብር እዩ፡፡

እቶም መቑሕ ባርነት ፈንጠሶም፡ ብርሃን ናጽነት ዝኸልዑልና ሰማእታት ዘልኣለም ክዘከሩን ሕድሮም ከትግበርን ምዃኑ ኣየጠራጥርን፡፡ ምኽንያቱ፡ ንታ ወትሩ ዝሓልምዋ ዝበሩ ናጻን ብልጽግትን ሃገር ጋህዲ. ዝገብሩ ወረስቲ ስለ ዘለዉ፡፡

ኣጥናፉ - ዝተቚጽየ ፑሽኪን

ሸሞንዲ ዑቕባሚካኤል

“ኣንታ እዘን ኣሲያ ይጠንሳን ይሓርሳን፣ እዘን ኣሜሪካ'ውን ይጠንሳን ይሓርሳን፣ ኣንታ እዘን ኣውሮጳ ይጠንሳን ይሓርሳን፣ እዘን ኣፍሪቃ'ውን ይጠንሳን ይሓርሳን፣ ግን ከም ኤርትራውያን ኣይታትስ ኣይጠኑሳን ኣይሓረሳን!” ኢሉ ገጣሚ። ምናልባት፡ ከም ኤርትራውያን መጠን ንኡበሻካ ምትዕብባይ፡ ወይ ተጃህርቲ ምፍኣን ኣመል ስለ ዘይብልና እዛ ግጥሚ ከም ዋዛ ወይ ዝተጋነነት ኮይና ትሰማዓና ሰበት ንህሉ ንኸውን። እንተኸኡ፡ ኣብ ከርሲ እዛ ንኡበረላ ሃገር ብዘተረኽበ ኣሰራት ስልጣኑ፣ ኣብ ዓውደ ውግእ ናይ ኑብሰ ምክልኻል ብዘተመዝገበ ታሪኽ ጅግንነት፣ ንመመሓየሪ ሕግታት እንዳባገን ካልእን ዝምልከቱ ታሪኽ ሃገርና ምስ እንወከሱ፡ ጽግዓትን ሞያን ኤርትራዊ ዘርኢ ኣብ'ዛ ዓለምና ሰናፍ ኣይኮነን።

ኣዋጅ፣ ኣፍዓበት ንምምላስ ከቢድ ወፍሪ ገበረ። ኣፍዓበት ብሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ተታሒዛት'ምበር፡ ክሳብ መጀመርታ ኣዋርሕ ናይ 1989 ኣብቲ ግንባር ኩናት ኣየቋረጸን። መጥቃዕትን ጸረ-መጥቃዕትን ዘይፍ ርብርብ። ድሕሪ'ቲ ሰራዊት ህዝባዊ ግንባር ኣብ ወርሒ ግንቦት ከረን ንምሓዝ ዘካየዶ ዘይተዓወተ ፈተነ ጸላኢ ካብቲ ዝጸንሐ ድፋዓት ተጋደልቲ ንቕድሚት ደፊኡ ብወገን ጸርጋ ኣብ ግዞሞዞ ዓረደ። ብወገን እንሲ ናብ እንጃሓይ ደየቡ ክፃርድ ከሉ፡ ብወገን ጎላጉል መዛብጥ እውን ኣብ ጅቅመራ ኮፍ በሉ።

ኣብዚ ግዜ'ዚ ክፍለ ሰራዊት 52 ካብ ከበቢ ግዞሞዞ ጀሚሩ ናብ ደቡባዊ ምብራቕ ኣብ ዓንማባቱ ጎምጎም እንሲ ክሳብ ፊት ጅቅመራ ወግሬታይ ተዘርጊሑ ማከላኸሊኡ የደልድል ነበረ።

ሓፋሽ ተጋዳላይ ዘበጽሖ፡ እቶም ልቢ ዝሰልብ ዝቓናኦም ደምጻውያን ብምኳኖም፡ ዝይዳ ካብ ካልኦት ኣባላት ባህሊ ምስ ሰማዕቲ ቀረባ ርክብ ነበሮም። ሞያ ናይቶም ኣብ መድረኽ ዘይድይቡ ብድሕሪት ኮይኖም ዘሰንቑ ኣካላት ገጠምትን ዘየምትን ካብ ዓይኒ ሓፋሽ ዳርጋ ስዉራን እዮም። ብፍላይ ድማ ገጠምቲ።

ኣብ ጉጅለ ባህሊ ክፍለ ሰራዊት 52 ካብ ዝነበሩ ገጠምቲ፡ መሓሪ (ጅንጀሮኖ፡) ሃብተ፡ ጉብርሂወት ሓጎስ (ኣጥናፉን) እቶም ፍሉጣት እዮም። እቲ ኣቡታ ሓደጋ ዘጋጠመትላ ዕለት ካብ ብጾቱ ብማስዋእቲ ዝተፈልየ ኸኣ ሓደ ካብዞም ገጠምቲ ዝነበረ ተጋዳላይ ጉብርሂወት ሓጎስ ተላ (ኣጥናፉ) እዩ ዝነበረ።

“ኣጥናፉ ተሰዊኡ” ተባሂሉ ምስ ተወርየ፡ ንጹሓፌ ኣብ ርእሲ'ቲ ዝተሰምዖ

ኣጥናፉ ዝኪታተሉዎ ዝነበሩ ደምጻውያን፡ ዘየምትን ገጠምትን ማእከላይ ጉጅለ ባህሊ ውድብ። ምኽንያቱ፡ ስነ-ጥበበኛታት ኣባላት ማእከላይ ጉጅለ ባህሊ፡ ኣብ ድሕሪ ነፍሲ ወከፍ ብሉጽ ደምጻዊ ናይ ክፍላተ-ሰራዊት ጉጅለታት ባህሊ ንዝነበሩ ገጠምትን ዘየምትን ንምፍላጥ ዘጸግም ኣብኡ ኣይነበሮምን። በዚ መሰረት፡ ብድሕሪ ደምጻውያን ኢልሳ ኪዳን ኣሮን ኣብርሃን ብምኳን ብሉጽ ግጥምታት ዝሀንደሰ ዝነበረ ስነ-ጥበበኛ ኣጥናፉ ምንባሩ ይፍለጥ ነይሩ እዩ።

ዚ ታሪኽ'ዚ፡ ባዕላ ደምጻዊት ኢልሳ ኪዳ፡ ምስ ህዝብን ሰራዊትን ክትላለ ካብ ዝበቕዐዋ ገጠምቲ ቀንዲ ሰወእ ተጋዳላይ ጉብርሂወት ሓጎስ (ኣጥናፉ) ምንባሩ ምስ ናይ ኣድናቖታ ትገልጾ። ኣብ ምዕቃብን ምምዕባልን ባህሊ ትግርኛ፣ ኣብ ምቕስቃስ ናይ ምቅላስ መንፈስ ህዝቢ፡ ወሲ ተጋዳላይ ክብ ኣብ ምባልን ኣጥናፉ ዝመርጾም ዝነበረ ስነ-ጥበባዊ ሜሊታት ካብቲ ናይ ካልኦት ገጠምቲ ዝፍለ ኣይነበረን። ግን ደምጻውያን ኣብ ምምራጽ ኣዝዩ ደንዳኒ ነበረ። ኣብቲ ጉጅለ ባህሊ ዜማታት ብኸመይን ንመንን ይዕደል ኣገባብ ኣሰራርሓ'ኳ እንተ ነበረ፡ ኣጥናፉ ዝበርሁዎ ዝተወሰኑ ዘየምትን ደምጻውያንን ነበሩዎ፣ ብፍላይ ኢልሳን ኣሮንን። ዝዜማታት የሃንስ ኣብርሃ ሰንጋል ከም ጸዓት ተሰኮሚ መንኮርኮር፣ ንመረዋሕ ድምሲ ኢልሳ ኪዳ ድማ ከም ቀስቲ ተጠቒሙ ኣብ ኣእዛን ሰማዕቲ ምብጻሕ ኣዘውቲሩ ሰሪሑሉ እዩ።

ቅድሚኡ 1982 ግን፡ ስነ-ጥበባዊ ተመክሮ ኣጥናፉ ሰፊሕ ነይሩ ዝበሃል ኣብኡ የለን። ክሳብ ሻውዓይ ክፍሊ ተማሂሩ ኣብ 1978 ናብ ሜዳ ድሕሪ ምውጽኡ፡ ተዓላማይ ከሎ ብናቱ ሓርኮትኮት ግጥምታት ብምድላው ንብጾቱ የዘናግዕ ነበረ። ናብ ተዋጋኢ ሰራዊት ምስ ተመደበ'ውን ተመሳሳሊ ተሳትፎ ኣየቋረጸን። ጉጅለ ባህሊ ብርጌድ 80 ሕጽረት ገጠምትን መዚቃኛታትን ስለ ዝነበራ ኸኣ፡ እቶም ሓለፍቲ ናይ ስነ-ጥበብ መንቀሳቐሲት ዘለዎም ተጋደልትን ሓደስቲ ካብ ታዕሊም ዝተመደቡ መንእሰያትን ሃሰስ ክብሉ ጀመሩ። በዚ መሰረት፡ ኣጥናፉን ኢልሳ ኪዳንን ኣብ ኣዒንቲ ሓለፍቲ ብርጌድ 80 ወደቑ። ኣጥናፍ ካብ ሓይልታት ብርጌድ 80፣ ኢልሳ ኪዳ ድማ ካብ ቀያሕቲ ዕንቦባ ዓላ ብኣዚዚ ብርጌድ 80 ተጋዳላይ ሻይናክ ተጨውያ ከም ትዕለም ተገብረት'ሞ፡ ድሕሪ ፍሽለት ሻድሻይ ወራር ደድሕሪ ኣጥናፉ ኣብ ጸቡቕ ግራት ዝተባህለ ዓዲ ናብታ ጉጅለ ባህሊ ተጸንበረት።

ኢልሳ ኪዳ ናብታ ጉጅለ ባህሊ ድሕሪ ምጽንባራ፡ ጌና ሓመድ እግራ ከይነገፈት፡ ዜያምን መዚቃኛን የሃንስ (ጆን) “ዛ ቀልዓ ደርፌ ክንሰርሓላ ኢልና” ኢሉ ምስ ኣጥናፉ ተዘራረበ። ሽዑ ምሸት'ውን ሓንቲ ዜማ ክሰርሕ ጀመረ። ምስ ገጣሚ ኣጥናፉ ብምውህሃድ ከኣ ፍርቂ ለይቲ ወድኡዋ። ቴፕን ካሴትን ስለ ዘይነበሮም'ውን ንኢልሳ ኣተንሲኦም ከም ተጸንዓ ገበሩ። ኢልሳ'ውን ክሳብ ንግሆ ተለማሚዳ ኣጸንዓታ'ሞ፡ በታ ገጣሚ ኣጥናፉ “ወሉዲ” ዝበላ ኣርእስቲ ዝሃባ ደርፌ ስሉሳዊ ስርሖም ፈለሙ።

ወሉዲ ክንደይ ትናፈቑ
ካብ ቅድሚ ዓይነይ ፍጹም
ዘይትርሕቁ

ኣጥናፉ፡ ምስ ጉጅለ ባህሊ ብ/80 ኮፍ ካብ ዝበሉ - ካብ የማን ናብ ጸጋም ሳልሳይ

ብፍላይ ንዓውዲ ስነ-ጥበባዊ መሃዘትን ብዝምልከት፡ ሃገራዊ ፈስቲቫላት ኤርትራ፡ ብፍላይ ቀጽሪ ኤክስፖ ከም ዝመስከሮ፡ ብቕዓት ኤርትራዊ መንእሰይ ብርቂ ምኳኑ እዩ። ኣብ ትሕቲ ክትሰርሓሉ ኣዝዩ ጸንከር ዝነበረ ኩነታት ናይ መስርሕ ዕጥቃዊ ቃልሲ ብዝተራእየ ምዕንባብ ባህሊ፡ ምርምርን መሃዘትን ናይ ኩሎቶም ዓውድታት መሰረት ብምንባር ኩሉ ኣብ ከርሲ ኤርትራ ዝተደኰለ ዝፍ ዓቕሚ ከምዘሎ ኣሚቲልና እዩ። እቲ ብሰንኪ መግዛእቲ ባይታ ሰኢኑ ብውሱን ደረጃ ክሰለ ዝጸንሐ ኤርትራዊ ጥበባዊ መሃዘትን ኩሉ ኣብ ሜዳ በቲ ድኑት ዓቕሚ ተጋዳላይ ምስ ተተባበዐን ምስ ተኸሰኩሰን ክጭብጨበን ክትንሰእን ግዜ ኣይወሰደሉን። ኣብ ውሽጢ'ዚ ከምዚ ዝበለ ባይታ ድማ፡ ብዘይኣ'ቶም ፈርዮም ዘለዉ ናይ ዓውደ-ውግእ ጀጋኑ ናይ ዓውዲ ስነ-ጥበብ ሓደስቲ ጀጋኑ'ውን ተቐላቐሉ። ገጠምቲ፡ ዘየምቲ፡ ጸሓፍቲ፡ ተዋሳእቲ፡ ደምጻውያን፡ ሰኣልቲ፡ ቀረጽቲ ... ። ካብ መንጎቶም ናይ ዓውደ ስነ-ጥበብ ጀጋኑ ድማ፡ ከዳ ኸደ! እናተባህለን ኣብ መጻኢ ተኣምር ከርእዩና ብኸፉት ሽውሃት እናተጸበናዮም ናጽነት ንምምጻእ ሒደት ዘይኮኑ ሞያዊ ዓቕሚ መጎኦ ተኸፊሉ። ነታ ህያብ ናጽነት ዝኸኑት ሃገርናን ጥበባዊ ስርሓቶምን ኣረኪቦምና ሓሊፎም። ሓደ ካብኣቶም ስውእ ስነ-ጥበበኛ ጉብርሂወት ሓጎስ (ኣጥናፉ) ኣባል ብርጌድ 80 ነበረ እዩ።

ብ1988 ኣብ ምርብራብ ግንባር ከረን እዩ። ብምድምሳስ ናደው እዝ ዝበሀረረ ስርዓት ደርጊ “ኩሉ ነገር ናብ ዓውደ ውግእ” ብዝበል መሪሕ

ብበለ ሸነኻት ድፋዕ ጸላኢ ገዚኡ ቦታ ብምንባሩ፡ ኑቲ ደጀን ወይ ክፍልታት ናይቲ ክፍለ-ሰራዊት ዝንቀሳቐሰሉን ንጥፈታት ዘካይደሉን ቦታታት ኣዳቒቑ ንኽኪታተሎ ብልጫ ነበሮ። ጸላኢ ከምኡ ዓይነት ዕድል ስለ ዝነበሮ፡ ከቢድ ኣጽዋር ተጠቒሙ ኑቲ ኣብ ድሕሪት ዝግበር ምንቅስቓስ ተጋደልቲ ንምድራት ደብዳብ የካይድ ነበረ።

እቲ ክፍለ-ሰራዊት፡ ካብቲ ኣኸራን ተደፊኡ ንድሕሪት ከይወርድ ካብ መዓልቲ ናብ መዓልቲ ማከላኸሊኡ እናደልደለ ጸኒዑ ተዋግአ። ማዕረማዕረኡ፡ ዝተፈላለዩ ኣሃዱታት ናይቲ ሰራዊት፡ ከምኡ'ውን ጉጅለ ባህሊ ክፍለ-ሰራዊት፡ ካብ ድሕሪት መስርሒ ድፋዕ ዝኸውን ሓዲድ መገዲ ባቡር ተሰኪሞም ናብ ድፍዓት የደይቡን ካብ ቦታ ውግእ ቀሳላት የውጽኡን ነበሩ። ኣብ ከምዚ ዝበለ ኩነታት፡ ጉጅለ ባህሊ ክፍለ ሰራዊት ብደብዳብ ተሃሪማ ዝበል ሓደ ኣሰንባዲ ዜና ተናፈሰ።

እዚ ወረ'ዚ፡ ብፍሉይ ኣሰንባዲ ዝኾነሉ ምኽንያታት፡ እቲ ሓፋሽ ተጋዳላይ ዳርጋ ንነፍሲ-ወከፍ ኣባል'ታ ጉጅለ ባህሊ ይፈልጣ ጥራይ ዘይኮነ ሳላ'ቲ ብሉጽ ጥበባዊ ፍርያታ የፍቅራ'ውን ስለ ዝነበረ እዩ። በዚ ምኽንያት ሰንቢዱን ሓዚኑን።

ካብኡ ሓሊፉ፡ “መን ተሰውአ? መን ቈሰለ?” ዝብሉ ሕቶታት ውሓዙ። ብዘይ ቀልዓለም ንምዝራብ እቲ ኣሰንባዲ ዜና ምስ ተናፈሰ እቲ ሓታታይ ቀዲሙ ኣብ ኣእምሮኡ ክቕጀሎ ዝጀመረ ምስሊ፡ ምስሊ ማስዋእቲ ናይቶም ህቡባት ደምጻውያን ነበረ። ኣሮን? ሓይልኣብ? ኢልሳ ኪዳ? ወዲሾኽ? ... ምኽንያቱ፡ ኑቲ ውዱእ ስራሕ ናብ ኣእዛን ናይቲ

ድንጋጸ ምስሊ ተጋዳላይ ጉብርሂወት ሓጎስ ናይ መጀመርታ 1987 ኣብ ገራሲት ቅጅል በሎ። ንጉጅለ ባህሊ ወሲኾ ዝተፈላለያ ክፍልታት ናይቲ ክፍለ ሰራዊት ኣብቲ ቦታ ነበራ። ኣብ ሓደ ናይ ምዝንጋዕ ኣጋጣሚ ኸኣ ኣጥናፉ ክልተ ግጥምታት ከንብብ ተዓዘበ። ኣጥናፉ ኣብ መድረኽ ኣብ ቅድሚ'ቲ ሓፋሽ ደው በሉ። ሰለል! ዝበለ ቁመት ድማ ነበሮ። ኣርባዕራሽ (ቁምጣ ስረ) እኳ ለቢሱ እንተ ነበረ፡ ግን ዘይት ዳንጋ ኣይነበሮን። ቅጥን ዝበለ መሓውር፡ ኣእዛኑ ድማ ንቕድሚት ግልብ ዝበለ እዩ። ሓያልን ሓፈሽን ድምጹ ተጠቒሙ ኑቲ ግጥሚ ከንጉድጉዶ ምስ ጀመረ ኸኣ፡ ኣዝዩ ደፋርን ልዑል ርእሰ ምትእምማንን ከም ዝነበሮ ተገዝበ።

እቲ ካልኣይ ቅጅለት ምስሊ ኣጥናፉ ንጹሓፌ ድማ፡ ኣብ ሜዳ ኩዕሶ እዩ። እዚ ኸኣ፡ እተን ክፍልታት ክፍለ ሰራዊት ሓድሕደን ውድድር ጸወታ ኩዕሶ እግሪ ዘካይዳሉ ኣብ ዝነበራ ኣጋጣሚ እዩ። ጋንታ ኩዕሶ እግሪ ጉጅለ ባህሊ ኣንጻር ጋንታ ኩዕሶ እግሪ ሕክምና ገጢማ ጎል ምስ ኣእተወት፡ ኣጥናፉ ከም ዓሉ እናጋለበ ሓጎሱ ክገልጽ ተራእየ። በቲ ጋንታኡ ንምድጋፍ ሜዳ እናኸለለ ዝጉብሮ ዝነበረ ምዕልባጥ ኩሉ ናይ ስጋኡ ኣሕሊፉ ዘይሀብ ህልኸኛ ምኳኑ'ውን ተንጸባረቐ።

ማስዋእቲ ኣጥናፉ፡ ዘይ ከምቲ ንሞያ ኣጥናፉ ዘይፈልጥ ተራ ሓፋሽ፡ ኣብ ጉጅለ ባህሊ ክ/ሰራዊትን ኣብኦቶም ካብ ዓንተቦ ኮስኩሶም ዘዕበዩዎ ሓለፍቲ ክፍለ-ሰራዊት፡ (ብፍላይ ኣብ ብርጌድ 80 ሓለፍቲ ነበር) ኣሰንባዲ ነበረ። ከምኡ'ውን ኣብኦቶም ንምጥምታት

መረርዩ ኩሉ ናፍቖትኩም
ወለድና ሰላምታ ይብጽሕኩም
ትገዛ ይበለኒ ኩሉ ዘሕለፍኩዎ
ናብራ

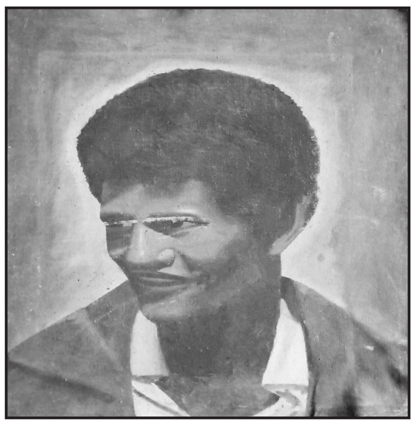

ምስ ወለደይ ኮይነ ኣሰላ ታሕቲ
ክብል
ከለንቅቑ ንዓይ ብሓጎስ ክዓቢ
ጀጋኑ ወሉዲ ጸዕራምታ ከም ንህቢ
ትዝታኹም ፍጹም ዘይውዳእ
ምልኪ ገጸቲ ዘይሕዳእ
ትናፍቕ ዓይኒ ኣብ ጸምጸም በረኻ
ክትረኽኩም ተሃዊኻ
መኣዝ ናይ ወሉዲ ዘይዝጸፍ ውሓዚ
ሩባ
እታ ጥዕምቲ ደሃይኩም ኣነ ፍጹም
ዘይክወላ
መሬት ትብረቕ ትዕረብ ምኣይ ኣላ
ዘልኣለም ዘይርሳዕ'ዩ ናትኩም ተራ
ኣዝዮማት . . .
ከማር ኩሓርስ ኣብ ሸቐለት ክዋፈር
ምስ ኩሉም ኣሕዋተይ ክሕጎስ
ክሽገር
ይገድሮ ሎሚ ናብራ ኤርትራውያን
ማጎዘ ቃልሰይ ግዱዲ ናይ
ጭዳውያን
ትዝታኹም ፍጹም ዘይውዳእ
ጭልቅዓት ዕንባብ መንእሰያት
ኣሕዋትና
ንጥፈታት ናይ ወሉዲ ዘይባርስ
ሕልና
ኣይርሳዕን ኩቶ ኣብ ቃልስና
ሰፊሩ ይርከብ ኣብ መዘክርና

ይቕጽል

ፈትሊ እታ ሸምዓ

እምብዛ ረዚኑ ዕምቀቱ
ክንዲ'ቲ ባሕሪ ጥልቀቱ
ክብደቱ ብማንም ዘይዕየር
ዘይልካዕ ዘይስፈር
ካብ'ቲ መዝገብ ታሪኽ
ልዕሊ እምባ በሪኽ
የድሂ ኣሎ ሰማእቲ

ንዝተደፈና ኣዒንቲ
ሓሕ ኢሎም ብዓወታ
ናብኦም ምስ ተሳሕበ ቃታ
እቲ ኣያን ውሉድን ብሓደ
ብሪሞም ልቦም ነደደ
ኣይወሓዶምንዶ
ሸምዓ እዛ መኻኺት
ስምዒ እንዳኣላ ዳግማይ
ተመስራሒት
ፈትሊ እንዶ ንበሎም ናይ'ታ
ሸምዓ
ብርሃና ትምጡ ሓንሳብ ተወሊዓ
ገነት ዝሰፈፎም ሰማእቲ
በጃ ዝሓለፉ ንርስቲ
ኣይንቑዝም ኣይንሕዘነሎም
ጸሊም ኣይንክደነሎም
ንሶም ስሌና ክንዳና
ብደሞም ዝዓለሱ ባሕርና
በዕጽምቶም ዝሓጸሩ ዶባትና
ብሕድሮም ነሐድስ መብጽዓና

ኣርኣያ ሃይለ (ሞላ)

ህግደፍ ዞባ ማእከል - ኣብ ዝኽሪ ‘20 ሰነ’!

ሃብተሚካኤል ዕቑባስላሴ

ዓመት መጺኡ ሓንቲ ካብዞን ብኽብሪ እኳ ደኣ ብኣዝዩ ዓሚቑ ኣስተንትኖ እንዝክራ ዓበይ ሃገራዊት በዓል - 20 ሰነ እያ፡፡ እዛ መዓልቲ እዚኣ ልዕሊ ኹለን መዓልታት ፍሉይነት ኣለዋ፡፡ እቲ ምንታይ፧ ዝኾነ ሰሚዒ እንስተንፍሶ ዘለና ንፋስ ናጽነት፡ ዝኾነ ሰሚዒ እንርእዮ ዘለና ብርሃን ናጽነት ንኸርእየና ከም ሽማ መኺኸም ዝሓለፉ ሰማእታትና እንዝክረላ መዓልቲ ስለ ዝኾነት፡፡ እንዝክረላ ጥራይ ዘይኮነት ግን፡ ዛ ሕድሪ ገዲፎምልና ዝኸዱ ኤርትራ ንምልማዕን ንምህብልጻግን እውን መብጽዓና እነሐድሰላ ኣጋጣሚ እያ፡፡ ናጽነት ብዘይካ መስዋእቲ ኣይትረኽብን'ያ፡፡ ስለዚ እያም ድማ፡ ሰውኣት ምእንቲ ናጽነት፡ ኒታ ዘይትትካእ ህይወቶም ንዝፈትውዎ ህዝቦምን ሃገሮምን በጃ ከፊሎም፡፡

ሓሙስ 15 ሰነ 2023 ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቀትሪ ኣብ ቀጽሪ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ዞባ ማእከል፡ ብህግደፍ ዞባ ማእከል ንዝኽሪ ሰማእታትና ዝተዳለወ ዓቢ መደብ ብድምቀት ተኻዒሩ፡፡ ኣብቲ ሓላፊ ውድባዊ ጉዳያት ህግደፍ ኣቶ የሰፍ ሳይቕ ዝርከብዎ ሓለፍቲ ግንባርን መንግስትን ሓለፍቲ ዝተፈላለዩ ጨንፈራት፡ ብርክት ዝበሉ ስነጥበበውያንን ዕዱማት ኣጋይሽን ዝተረኽብሉ ኣጋጣሚ፡ እቲ መደብ ብዝኽሪ ሰማእታት'ዩ ኣሃዱ ኢሉ ፈሊሙ፡፡

ኣብቲ ብርክት ዝበለ ስነጥበባዊ ፍርያት ዝቐረበሉ ረዚን ዕለት፡ ብስም ህግደፍ ዞባ ማእከል ኣዛ ረዚን ዕለት ኣመልኪቱ ንዕዱማት ቃል ዘስመዐ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍ ዞባ ማእከል ኣቶ እዮብ ኣርኣያ እዩ፡፡ ንሱ ኣብ ዘስመዖ ቃሉ፡ ንተሳተፍትን ነቲ መደብ ከማዕርጉ ዝመጹ ስነጥበበውያንን፡ “ነዛ ክብርቲ ናይ ዝኽሪ ዕለት ንምድማቕ ዕድመና ኣኽቢርኩም ምኻና ብምርካብኩም ብስም ህግደፍ ዞባ ማእከል እንቋዕ ብደሓን መጻእኩም ክብል እንስለኹ ዝሰማዓኒ ሓበን ዓቢ ምዃኑ ክገልጽ እፈቱ፡፡” ድሕሪ ምባሉ፡

“20 ሰነ ኤርትራውያን ካብ ኩሉ ግዜ ናጻ ኰይንና ብመንፈስ ኣብ ሓደ እንመጽኣላ ክብርቲ ናይ ዝኽሪ ዕለት ኰይና፡ ክጸዋ በዓል ናብ ባህሊ ተቐይራ ዓቢ ምስ ንእሽቶ መብጽዓና እነሐድሰላ ዕለት እያ፡፡ ሰማእታት ኤርትራ ትርጉም ማዕቢልዩም በቲ እናሓደረ ዝተርር ዘሎ ሓድነትን ፍቕሪ ሃገርን ዝረጋገጽ ዝኸበረ ሚዛን ዝወጸ ሰድ ቀጻልነት ሓያል ሃገር ምኻኑ ብሩህ ኰይኑ ኣሎ፡፡ ኣብ ዝሓለፈ 20 ዓመታት ዝርኣናዮ ዝሰጋገር ሓርበኛነት ከኣ ርኡይ ምስክር እዩ፡፡ ህግደፍ ዞባ ማእከል ነዛ ዕለት ንምዝካር ዓበይቲ ስነጥበበኛታት ዝነተፍዎ ፍሉይ ናይ ስነጥበብ ምድላዋት ኣዳልዩ ተቐይሱ ይብል ኣሎ፡፡ ኣብ መወዳእታ ዚ መደብ እዚ ንምዕዋት ልዑል ምትሕብባርን ተገዳስነትን ዘርኣዩ ዓበይትን ንኣሽቱን ስነጥበበውያን ብስም ህግደፍ ዞባ ማእከል የቐንየልና እናበልኩ፡ ክሳብ ፍጻመ መደብና ብጽሞና ክትከታተሉ ብኽብሪ እዕድም፡፡ ሰማእታትና ብስራሕ ይደበሱ ዓወት ንሓፋሽ!!” ብምባል ቃሉ ዛዚሙ፡፡

እቲ ኣቐዲሙ ዓቢ ምድላዋት ዝገበረሉ ዝቐጸለ ናይ ዝኽሪ መደብ፡ ብርክት ዝበሉ ን20 ሰነ ዘንጸባርቑ ትሕዝቶታት ስነጥበብ ሓቝፉ'ዩ ንልዕሊ ክልተ ሰዓት ክእንገድ ኣምሲዩ፡፡ ሓደ ድሕሪ ሓደ ድማ፡ ብዘይ ምብትታኽ ውዛዚ ምርኢት፡ ንድሕሪት ብዝምልሱ ሕሩያት ግጥምታትን ምሩጻት ደርፍታትን ብቕድመ ተኸቲል ክቐርቡ ኣምስዮም፡፡

መጀመርታ ከም መኽፈቲ ናይ'ቲ መደብ ክትከውን ዝተሓርየት፡ “ዓይናም ሰለም ዘበሉ” ዘርእስታ መዝሙር ብጉጅለ ህጻናት ቀያሕቲ ዕንባባ ቤት ትምህርቲ ቤት መኻእ እያ ቀሪባ፡፡ እዞም ህጻናት፡ “ዓይናም ሰለም ዘበሉ፡ ዘይደኸሙ ፍጹም ዘይሕለሉ፡ ዝጋደሉ ንናይ ህዝቢ ድሕነት ንጹላኢ ከበቡ ፈልከት”… ዝብል ቀለስቲ ሓረግ ትሕዝቶ ግጥሚ'ታ መዝሙር እናደገሙ እዮም ኣብ ማእከል ሰማርም ንዝሓለፈ ታሪኽ ሓጎን ኒሕን ተጋዳላይ፡ ኣብ ልዕሊ ጸላኢ ዘመዝገቦ ዝበረ ዓወት እትገልጽ መዝሙር ኣቕሪቦም፡፡

ዝ ተኸቲሉ ድማ፡ ግጥሚ ብጋዜጠኛ ሳኑኤል ደበሳይ 'ክዘንትወልካ እየ' ዝቐርጉማ ግጥሚ ብቛንቋ ኩናማ ቀሪቡ፡ ሞጎኢ ሓርነት ንዝወደቑ ጀጋኑ ኣዘኻኸረ፡፡ ዝ ተኸቲሉ ዝሰዓበት ንኽብሪ ሰማእታት እትገልጽ 'ሰሚያዊ' ዘርእስታ ደርፊ መንእሰይ በረቐ ክብሮም ቀሪቡ፡ ኣብቲ ረዚን ዝኽሪ ስፊሑሉ ዝበረ ሃዋህው ምስኡ፡ ደድሕሪኡ ተኸቲላ 'ሰነ ምርኹስ' ዘርእስታ ግጥሚ ብስነጥበበኛ መለስ ንጉሰ እያ ቀሪባ፡ ገጠማይ እየም ብፍቅሪ ዘርኣዩ ዝቐረበት፡ ጀጋኑ እምነትን ተስፋን ሰኒቆም፡ ከቢብ ብደሆ እናበደሁ ህይወቶም ብምኽፋል ናጽነት ሃገር ንኽየምጽኡ ንኽሉ ከም ዝኸኣሉ እትገልጽ ግጥሚ'ያ፡፡

ብድሕሪዚ፡ ብቕኒት ረቢኡ ገይሩ፡ ገዲም ደምጻዊ መሓመድዓሊ ሓሰብ 'ህሌና ወሀሊክም' ዘርእስታ ደርፊ ብቛንቋ ትግረ ኣቕሪቡ፡፡ ብመሰዋእቲ ጀጋኑ ንዝበር ከም ዘለና፡ ወትሩ ኾኣ ኣብ ልብና ምኻኖ ሰፈርም እትገልጽ ደርፊ ድማ እያ፡፡ ንሱ ተኸቲሉ፡ ገዲም ደምጻዊ ተስፋይ መሓሪ (ፍሒራ) ‘ሓሬና’ ዘርእስታ ታሪኻዊት ደርፊ ኣቕሪቡ፡፡ ደምጻዊ ተስፋይ ብዛዕባ ድሕሪ ባይታ እታ ደርፊ ኣብ ዘዘንተወሉ፡ “እዛ ደርፊ ንኽልተ መጻምድቲ እትውክል ደርፊ እያ፡፡ ተጻመድቲ ኣብ ሕጽኖት እንከለው፡ ወርሒ ናይ ሕጽኖቶም ከይተወድኣት ከኣታት 6ይ ወራር ጀሚሩ፡፡ ሕጽኖቶም ኣብ መንጎ ኣቋሪጾም ድማ ናብ ኣሃዱታቶም ተመሊሶም፡፡ ኣብቲ ርሱን ኲናት ከኣ፡ ነቲ ብጸይ ማሰዋእቲ ኣጋጢምዎ፡፡ ኣብቲ እዋን እቲ እታ መጻምድቱ ድቂ ሐዛ ስለ ዝነበረት፡ ‘ሓሬና’ ምስ ተወልደት፡ ኣቡኣ ከመይ ከም ዝበረ ጀግኒኑ፡ ቁመንኡ ኮታ ኩሉ ነገሩ እተዘንትው ደርፊ እያ፡፡ ኣነ ኸኣ ብውክልና እየ ዝደርፋ ዘለኹ፡፡” ክብል መብርሂ ሂቡ፡፡

ድሕሪ ዝሰዓበ፡ “ሄሊዶሻ” ማለት፡ “ኣበይ መይቱ” ዘርእስታ ግጥሚ ብቛንቋ ናራ ብዓውድ ኣደም ኣቡሸሸ ቀሪቡ፡ ሃገሩ ንህላወና ክብሩ ገጽል ዝኸቱ ሰማእታት፡ ዋላ ሓደ መዳርግቲ ከም ዘይብሎም እትገልጽ ግጥሚ'ዩ ኣቕሪቡ፡፡ ረጋእ ሓልዩ ዝሰዓበት፡ ‘ንሞት ዝሰዓረ’ ዘርእስታ ግጥሚ ብየውሃንስ ገብረእግዚኣብሄር ዝተዳለወት ክድሕን ዝተሰውአ መይቱ ኣይብሃልን እዩ፡ ስሙን ታሪኹን ንዘልኣለም ነባሪ ምኻኑ'ያ እትገልጽ፡፡ ተርታኣ ሓልዩ ዝሰዓበት፡ “ሓርበኛ” ዘርእስታ ግጥሚ ብጦጥሚ የሃደስ ከርስ ቀሪባ፡ ሰዒቡ “ናይ ሳሕል ጀጋኑ”

ደርፊ ብደምጻዊ ኣብራ በየ፡ ቤታ ጥዕምቲ ባህላዊት ዋጣኡ ኣብቲ ናይ ዝኽሪ ዕለት ናብ ተሳተፍቲ ኣቕሪቡ፡፡

ቀጺሉ፡ ንሰማእታት እትውክል ናይ ቻይናዊ ‘ያንግ ዞሚል’ ግጥሚ ናብ ቋንቋ ትግርኛ ዝተተርጎመት “ንሓድሕዶም ተፋቐርም” ዘርእስታ፡ ንኽልተ ፍቑራት ሰማእታት እትገልጽ ግጥሚ ብስነጥበበኛ ግርማይ ኣብርሃም እያ ቀሪባ፡ ቀጺሉ'ኑ ደርፊ ትግረ ብየሻ ዓልን እሙና መሳመንደርን ቀሪቡ፡ ወዲ ሰውእ ወላድ ከሊናዩ፡ ምሕቡላብ ወዲ ሰውእ ከኣ ሓለፍቲ ኩሉ ምኻኑ እትገልጽ ደርፊ እያ፡፡

ቀጺላ “ዋሕሰይ” ዘርእስታ ኣውሎ ብስነጥበበኛ ኣስመሮም ሕድራይ ምስ ብጾቱ ቀሪቡ፡ ነቲ ናጽነት ክዩሊ “እምበ፡ ኣቦደን ንመዝእቲ ዝበለ ገሽል ሓፋሽ ዝኾነ ሰውእ” ብዮዱም ዝኾነ ኣቀራርባ ኣዝናቢሪቓ፡፡ ቀጺላ “ደቂ ሰውራ” ዘርእስታ ብጦጥማይ ኣብርሃም ዘርአ (ወዲ-ዛለቃ) ዝቐረበት ግጥሚ'ያ፡፡ እዛ ግጥሚ ንስለዛ ጥንዴራ ህይወቶም ዝበጀዉ ደቂ ሰውራ፡ ንዝተሓልፈ መከራን ውረድ ደይብን ኣብዮም ታሪኻውያን ቡታታት እትገልጽ ግጥሚ'ያ፡፡ ሰዒቡ “ተፋቐርም” ዘርእስታ ብጦጥማይ መላሃን ተሰፋማርያም፡ “ሓርበኛታት ፈጠርቲ ኤርትራ ኣረብሪብኩም'ዶ ምቕባል ኣጋይሻ ወይ'ሲ ተሓቢኹም ፈሊጥኩም ዝሓደሻ …” ዝብል ትሕዝቶ ስለ ዘለዋ፡ ሰሚዒት ተሳተፍቲ ማሪኹ፡፡

ጉጅለ ህጻናት ቀያሕቲ ዕንባባ ቤት ትምህርቲ ቤት መኻእ

ከይደንገየት፡ ደርፊ ሳሆ “ኳማና ተዒለሸ” ማለት፡ “ኩሉ ግዜ ረዚንቲ” ትብል ደርፊ'ያ ብደምጻዊ ኣሕመድዓሊ ሽፉም ሰዒቡ፡ ሰማእታትና ብህይወት እኳ እንተ ዘይሃለዉ ኩሉ ግዜ ግን ኣብ ልብና'ዩ ሰፊሮም እያ ትብል፡፡ ተዓዚብዩ ብዝዕዚ ብዘመስጦ እናስተንተኑ ‘ተሓተተ’ እትብል ግጥሚ ብፍጹም ተኽለማርያም ቀሪባ፡ እዛ ግጥሚ ነቲ ዝተሓለፈ ጽንኩር ናብራ ተጋዳላይ እትገልጽ ግጥሚ'ያ፡፡ ንፍጹም ተኸቲላ “ኣማት ለተኣረፊዕ እምቢዕ” ማለት፡ “ሕድሪ ዘለዎም ንብዮት” ዘርእስታ ግጥሚ ብመሓመድ ዳፍላ ብቛንቋ ትግረ'ያ ሰዒቡ፡ እግራእግሩ ተኸቲሉ “ሰር ህላወ” ዘርእስታ ግጥሚ ዘቕረበ ስነጥበበኛ መንእሰይ መርሃዊ ታደሰ እዩ፡ ነቶም ዝሓቒ ምዕባለ ዘማዕደወ፡ ንጸቢብ ኣተሓሳስባ ዘሰዐወ፡ ንንዓይ ይጥዓመኒ' ኣርሒቑም ዝሰነደወ፡ ስድራቤቶምን ሓዳሮምን ገዲፎም ‘ዓወት ንሓፋሽ’ ኣድማጺዶም ከይጀጀወ ስለ ሓፋሽ ዝተበጀወ፡ ሰር ህላወና ዝኾኑ ጀጋኑ ሰማእታት እትገልጽ ግጥሚ'ዩ ኣቕሪቡ፡፡

ደምጻዊ ኣደም ፋይድ ብቛንቋ ናራ “ቡሪት” ማለት፡ “ጓል ኣንስተይቲ መንእሰይ” ቅያ ኤርትራዊት ጓለንስተይቲ ትማሊን ሎሚን እትገልጽ ደርፊ ብውሑለ ኣቀራርባ ናብ ተዓዛቢቲ ኣቕሪቡ፡፡ ቀጺሉ መንእሰይ ገጣማይ ማጌምስ ኣብርሃ፡ “ኣብ

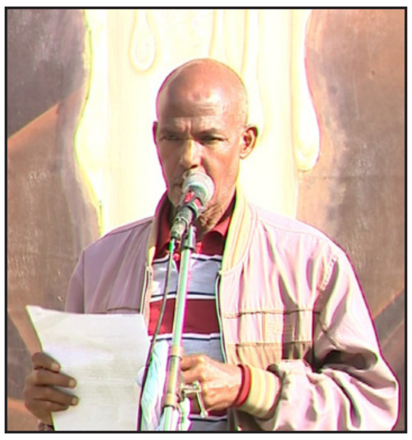

ኣቶ እዮብ ኣርኣያ

ዝኽሪ ሰማእታት” ዘርእስታ ግጥሙ፡ ኣብታ ረዚን ደቒቕ ናይ ዝኽሪ ካልኢት ሰጦ በል ምስ ተባህለ እንታይ ትኣኪሩ… ብምባል እዩ መሳጢ ግጥሚ ኣቕሪቡ፡፡

ድሐሪ ዝሰዓበ፡ “ህጅግ ምስል ሾሓዳ” ማለት፡ “ዕላል ምስ ሰውኣት” ዘርእስታ ግጥሚ ቋንቋ ትግረ ብዓብደልቃደር ብሉሕ ቀሪቡ፡ ሰዒቡ ተጋዳላይ ሃብተስላሴ (ዓይናመ) ብኸረር ዘሎያ ግጥሚ “ኮኾብ መሬት”፡ ብኣምለሶም ወልደጻዮን እያ ቀሪባ፡

ብምቕጻል “እሙን እተ ኣማት” ማለት “እሙን ኣብ ሕድሪ” - እሙን ኣብ ሕድሪ፡ ደሙ'ቕ እዩ ስሙ እትብል ግጥሚ ብቛንቋ ትግረ ብእሙና መሳመንደር ቀሪባ፡ ንዳኣ ተኸቲላ ገዲም ደምጻዊት ኣበባ ሃይሌ “ውዛዚት” እትብል ደርፊ ኣቕሪባ፡ ኣብ መወዳእታ ኸኣ፡ “ቅብኡ ሰማእታትና” ዘርእስታ መዝሙር ብጉጅለ ህጻናት ቀያሕቲ ዕንባባ ቤት ትምህርቲ ቤት መኻእ እያ ቀሪባ፡ እቲ ብህግደፍ ዞባ ማእከል ተዳልዩ ብየሃደስ ከርስ ክእለ ዘማዕየ ምዕሩግን ረዚንን ናይ ዝኽሪ መደብ፡ ኣማስያኡ ብጉጅለ ህጻናት ቀያሕቲ ዕንባባ ቤት ትምህርቲ ቤት መኻእ ብሃገራዊ መዝሙር ተዛዚሙ፡፡

ጥበብና ንሰማእታትና

ኤፍሬም ሃብተጽዮን

ሰንበት 18 ሰነ 2023፡ ስነ-ጥበበኛታት ሃገርና መዓልቲ ሰማእታት ምኽንያት ብምግባር፡ ንራብዓይ ዓመቶም ኣብ ቐጽሪ ሃገራዊ መወከሲ ሆስፒታል ኤርትራ - ኦሮታ - ማእቶታዊ ንጥፈታት ኣካይዶም። ማዕረ-ማዕረ'ቲ ሰዓት 6፡30 ንግሆ ዝጀመሩዎ ናይ ጽሬት፡ ምግራብን ምኽስኻስን ዕማም፡ ብርክት ዝበሉ ወለንተኛታት ለገስቲ ደም ደማ ህይወት ዜጋታት ንምድሓን ደም ለጊሶም።

እዞም ስነ-ጥበበኛታት ኣብ 2018 እዮም ኣብ ፓርክ ሰማእታት ንመጀመርታ ግዜ ኣብ ቅንያት ዝኽሪ ሰማእታት ገለ ኣበርክቶ ንምግባር ብወለንታኦም መደብ ጀሚሮም። ንኽልተ ዓመት ኣብ ፓርክ ሰማእታት ናይ ኣግራብ ስውኣት ምኽስኻስን ምትካልን ንጥፈታት ድሕሪ ምክያድ፡ ነቲ ዕለት ዝገልጽ ዝተፈላለየ ስነ-ጥበባዊ መሰናድኦ የቕርቡ ነይሮም። ኣብ 2020 ግን ብሰንኪ

ለበዳ ሕማም ኮሮና ምንቅስቓስን ህዝባዊ ንጥፈታትን ስለ ዝተደረተ፡ ብዓቕሞም ነቲ ሰናይ ተግባር ክቕጽሉ ኣብ ሆስፒታል ኦሮታ መደብ ሓዙ። ብምምሕዳር 'ቲ ሆስፒታል ዝቐረበ፡ ቐጽሪ ኦሮታ ብሓፈሻዊ ንምሽፋን ኣቓዲሙ ኣብ ዝተወጠነ ዝኸይድ ዝነበረ መደብ ብምእታው ደሞም ተወሰኺ ኣግራብ ተኸሉ፡ ነቲ ዝነበረ ከኣኩሱ፡ ነቲ ቐጽሪ ደማ ኣጽረዩ። ምስ ኣሃዱ መጥፍእቲ ሓዊ ብምርድዳእ፡ ንመደቀሲ፡ መመርመሪ መጸበዪ... ክፍልታት ሕሙማት ወሰን ኢሎም'ውን ኣጽረዩ።

ሎሚ ዓመት፡ ናይ ወትሩ መሪሕ ጭርሖኦም ሒዞም፡ "ጥበብና ንሰማእታትና"፡ ክብሉ ኣርፊዶ። ኣብ 2018 መደብ "ጥበብና ንሰማእታትና" ክትጀመር እንከሎ፡ ዳርጋ ኩሎም ኣብ ኣስመራ ዝነብሩ ስነ-ጥበበኛታት ተሳቲፎም ነይሮም። ብዙሕን ዓይነትን ተደማሚሩ ደማ ደሙቕ መደብ ዝኽሪ ተኣንገደ። ኣብ ዝሓለፋ ክልተ ዓመታት፡ ዝተፈላለየ ትካላት መደብ ዝኽሪ መዓልቲ ሰማእታት ከአንግዳ ብምጅማረን፡ ብዙሓት ዘለዎም ስነ-ጥበበኛታት ኣብቲ ትካላቶም ዝዳለውዋኦ መደብ ክሳተፉን ክመርሑን ስለ ዘለዎም፡ ቐጽሪ ተሳተፍቲ ክጐድል ተራእዩ። ንሓደ ዕላማ ብምኻኑ ቅቡልን ክድፍኣሉ ዝግባእን'ዩ። ኩሎም ስነ-ጥበበኛታት ብሓደ ዝውዕሉን ሰማእታቶም ዝዝክሩሉን ዘኽብሩሉን መደብ ምስራዕ ግን ዓቢ መልእኽቲ ስለ ዘለዎ፡ ሕጂ'ውን 18 ሰነ ናይ ንግሆ ዛ ኣቐዲማ ዝጀመረት መደብ "ጥበብና ንሰማእታትና" እንተ ንሓዝኣ ጽቡቕ'ዩ ዝብል ርእይቶ ብዙሓት ስነ-ጥበበኛታት እዩ።

"ሓቂ ይሓይሽ እቲ ቐጽሪ ተጓዲሉ'ሉ፡ ግን ኣድማዒ ሰብ መጺኡ። ነቲ ዝተመደበ ስራሕ ደማ ብውህደት ኣሰላሲሉዎ፡" ብምባል ነቲ ዝተራእየ ተወፋይነት ተሳተፍቲ ይገልጽ ሓደ ካብ ኣወሃሃድቲ መደብ "ጥበብና ንሰማእታትና" ስነ-ጥበበኛ ደብሳይ ወልዱ። ሓደ ካብቲ ዓቕሚ ሰብ ዝተሻመሞም ኣብነት ቀዳማይ ዙርያ ኣብ ማይ ደምን ዝሰርዑዎ መደብ'ዩ ነይሩ። ኣብ በይኑ እዋን ተሰሪዑ እንተ ዝኸውን ዝያዳ ምትምልላእን ምዝበቖን'ሞ፡ ኣብ ዝቐጽል ሓደ መረዳእታ ክብጽሕ ይግባእ።

እዚ ሎሚ ዓመት ንሻድሻይ ግዜኡ ዝተኻየደ መደብ "ጥበብና ንሰማእታትና"፡ ምስ ኮምሽን ባህልን ስፖርትን ብምትሕብባር ዝካየድ መደብ ምዃኑ ወደብቱ ይገልጹ። ኣብቲ ዝካየድ መደባት፡ ኣብ ሆስፒታል ኦሮታ ዝርከብ ኪሚት እዩ ናውቲ ማእቶትን ዘድሊ መሳርሒታት መጸራረዩን ዝቕርበሎም። ኣወሃሃድቲ፡ ነቲ ሎሚ ዓመት ዝተኻየደ ንጥፈታት ብኸምዚ ይገልጹዎ፤ ምኽስኻስን ምጽሃይን ኣቐዲሙ ዝተተኽለ ኣግራብ፡ ኣቐዲሙ ኣግራብ ዘይተተኽሎ ቦታ ተተኺሉዎ፤ ሓፈሻዊ ጽሬት ኣብ ቀጽሪ ሆስፒታል ኦሮታ ተኻይዱ። "ብዘይካ'ዚ፡ ውሽጢ ክፍልታት ናይዚ ሆስፒታል'ውን - ኣብ ህጹጽ ረድኤትን መርኣዩን መመርመርን ዘሎ ክፍልታት - ዓቢ ናይ ጽሬት መደብ ተኻይዱ። ደም ምልጋስ ከኣ ዓመታዊ ዝካየድ ቀንዲ ንጥፈት እዩ። ካብ 6፡30 ንግሆ ጀሚርና ሕጂ [ኮብ. ሰዓት 11፡30 ቅ.ቀ.] ወዲእና፡" ይብል ደብሳይ ወልዱ።

ብዘይካ'ዚ ክብ ኢሉ ዝተጠቕሰ ማእቶታዊ ንጥፈታት፡ ባህላውን ስነ-ጥበባውን መደባት ኣካል ናይቲ መደብ ነይሩ። ኣብቲ መዓልቲ ዝቐርብ ትሕዝቶ፡ ኣቐዲሙ ብኮሚቲ ተመሚዩ እዩ ጸኒሑ። በዚ መሰረት፡ ዝተፈላለየ ስነ-ጥበባዊ ትሕዝቶ - ብፍላይ ደርፍን ግጥምን - ብቛንቋታት ትግረን ትግርኛን ቀሪቡ። "ኣብዚ ዕለት'ዚ ብዙሕ መደባት ስለ ዘሎ፡ ብዙሒ ተሳተፍቲ ክምቲ ዝደለ ወይ ከምቲ ዝጀመሮ ኣሎ ክበዝሕ ኣይክኣልን። ግን እቲ ክሰርሕ ዝኽእል ከድምዕ ዝኽእል ብዙሕ ሰብ መጺኡና። ከምዚ ዓይነት መደባት ተወሃሂዱ እንተ ዝኸይድ ዝያዳ ምጸበቐ። ምኽንያቱ፡ ብዙሓት ስነ-ጥበበኛታት ናይ ቀዳማይ ዙርያ፡ ናይ ማሕበራት ገድሊ መደባት ኣለዎም ሎሚ። በዚታት እቲ ሰብ ናብዚን ናብትን'ኳ እንተ ተመቓቐለ፡ ኩሉ ግን ወፊሩ'ዩ ዘሎ፡" ይብል ደብሳይ ንወህደት መደባት ጸቒጡ ክገልጽ እንከሎ። "ዛ ክብርቲ መዓልቲ ዝገልጽ ስነ-ጥበባዊ ትሕዝቶ ቐሪቡ፡" ድማ ይብል።

ብልዑል ተሳትፎን መንፈስን ሕልና ዘቕሰነ ስራሕ ከም ዝሰርሑ'ዮም ኣወሃሃድትን ተሳተፍትን ናይቲ መደብ ዝገልጹ። ወደብንት ኣለዩትን ይሃልዉ ደኣ'ምበር፡ ምሉእ-ብምሉእ ናይ ወለንታ ስራሕ ምዃኑ'ውን ይገልጹ። ስነ-ጥበበኛታትና፡ ንሰማእታትና ዘለዎም ፍቕርን ክብርን ዝገልጹሉ ስራሕ ስለ ዝኾነ፡ ኣብቲ ንጥፈታት ዝተራእየ ተሳታፍነት፡ ትግሃት፡ ዝቐረበ ስነ-ጥበባዊ ምርኢት፡ ድሙቕን ንኽብሪ ሰማእታት ዘንጸባርቑን'ዩ ነይሩ።

እዚ ደጋጊምና ዘልዓልናዮ፡ ዓሚ'ውን ብተመሳሳሊ ዝተማሕጸንናዮ ጉዳይ ምድርራብ መደባት ኣብ ሓደ ዕለትን ሰዓትን መዕለቢ ክግበረሉ ኣለዎ። ኣብዚ እዋን'ዚ ናይ ጉጅለ-ርእሳ መደብ "ዝኽሪ ሓበን" ዘይትሰርዕ ትካል ዳርጋ የላን። እዚ ቅዱስ ተግባር'ዚ ናብ ባህሊ ደሰጋር ምህላዉ ዘሕጉስ'ዩ። ካብዚ ንታሕቲ እናወረደ ድማ ክሳዕ ናብ ብስድራቤት ደረጃ ዝበዓሉ ከወርድ ይርአዩ። ልክዕ ከም ዓቢ ሃይማኖታዊ በዓል፡ ነፍሲ-ወከፍ ኤርትራዊ፡ ኣብ ዝሃለወ ይሃሉ፡ ኣብ ዘለዎ ዘበዓሎ ክኸውን ድማ'ዩ። ከምቲ ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ምስ ኣተኻ ሰም ኩሉ ኤርትራዊ - ሃይማኖት ኮነ ዓሌት ከይፈለየ - ኣብ ሓደ መካነ-ሓርበኛታት ዝጸንሓካ፡ እዛ ዕለት ኩሉ ኤርትራዊ ብስድራቤት ደረጃ ብልዑል ክብሪ ዝዝከራ እያ።

ንምድርራብ መደባት ኣመልኪቱ ደብሳይ ወልዱ፡ "እዛ ናይ ስነ-ጥበበኛታት ፍልጥቲ እያ። ሻድሻይ ዓመታ'ያ ትኸይድ ዘላ። ነፍሲ-ወከፍ ስነ-ጥበበኛ ኸኣ ይፈልጣ'ዩ ኢልና ኢና ንሓስብ፤ ምኽንያቱ፡ ኣብዚኣ ዘይተሳተፈ ዳርጋ የለን። ምስቲን ኣብ ተመሳሳሊ ሰዓትን ዕለትን መደባት ዝሰርዓ ዘለዋ ትካላት ልዑል ወህደት ክህሉ ኣለዎ። እቲ ንመዓልቲ ሰማእታት ዝዋበር

ውዳበታት ክበዝሕ ጽቡቕ እንደዩ፡ ግን ከኣ ክይደራረብ የብሉን። እዚ ከም ተመኩሮ ወሲድና ኣብ ቀጻሊ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ባህሊ ተረዳዲእና እዛ ዕለት ንሱ-

ጥበበኛታት ትሕዝኦሉ መንገዲ ክንፈጥር ክንፍትን ኢና፡" ይብል።

እዚ ኣብ ፓርክ ሰማእታት ዝጀመረ "ጥበብና ንሰማእታትና" ኣብ ሆስፒታል ኦሮታ ኣርባዕተ ተኸታታሊ ዓመት ምኪያዱን መጺኡ. መደባትን ኣመልኪቱ ክገልጽ እንከሎ ደብሳይ፡ "ኣብተን ቀዳሞት ክልተ ዓመታት ኣብ ፓርክ ሰማእታት ሰፊሕ ናይ ምግራብን ካልእ ንጥፈታትን ኣካይድ ኔርና። ብምኽንያት ኮቪድ ኣብዚኣ ጀሚርና። ዝተኸልናዮ ተኺሊ ኣብ ዝበጽሐ ከይበጻሕና ናብ ካልእ ክንከይድ ኣይንመርጽን። ምግራብ ናይዚ ሃገራዊ መወከሲ ሆስፒታል'ዚ ኣካል ጥዕናን ጽሬትን ሕብረተሰብ'ዩ። ስለዚ፡ ነቲ ዝተኸልናዮ ኣብ ዝበጽሐ ናይ ምብጻሕ መደብ'ያ እታ ዕላማ" ኢሉ። እቲ ስነ-ጥበበኛታት ዝተኸሉዎ ኣግራብ፡ ድሮ ሰለስተ ዓመቱ ገይሩ ኣሎ። ብዙተኻእሉ፡ ነቲ ቐጽሪ ናይ ስነ-ጥበበኛታት ቀጽሪ ምግባሩ'ዩ እቲ መደብ - ብምግራብን ምጽራይን።

ዕግበት ተሳትፎ ስነ-ጥበበኛታት ኣብ ከምዚ ዝበለ ንጥፈት ኣመልኪቱ ስነ-ጥበበኛ ሰሚር፡ "ስነ-ጥበበኛ ንሱ'ዩ ኣርኣያ። ሓደ ኣብቲ ህዝቢ ዘለዎ ተቐባልነት ዕዙዝ'ዩ። ስለዚ፡ ንሱ ዝገብሮ ነገር ከኣ ንኻልእ ኣርኣያ ክኸውን ስለ ዝኽእል፡ ቀዳምነት ንሱ'ዩ ክወፊ ዘለዎ። እዛ መዓልቲ'ዚኣ ኸኣ እታ ዝረዘነት መዓልቲ'ያ። እቲ ዝኸበረ መስዋእቲ ስለ ዝኾነ፡ እቲ ስነ-ጥበበኛ ኣብ ከምዚ ክሳተፍ ድሌቱ ልዑል'ዩ" ብምባል ይገልጽ።

ኣብ ፓርክ ሰማእታት፡ ስነ-ጥበበኛታት ዝዋገርኡዎ ናተይም ቦታ ከወፅም ሓቲቶም ምንባሮም ዝገለጸ ሰሚር፡ ኮሮና ካልእ ኣንፈት ከም ዝፈጠረሎም ይገልጽ። እታ ምድኮቡ፡ ዕለት ከሕልፉዎ ስለ ዘይደለዩ ደማ'ዮም ኣብ ህዝባዊ ኣገልግሎት ክወፍሩ ዝመደቡ። ናይ ጽሬት ንጥፈታት ከሳስሉ ናብ ምምሕዳር ኣስፒታል ኦሮታ ምስ ከዱ፡ እቲ ምምሕዳር ናይ ምግራብ መደብ ከም ዝበሮ ሓቢሮም። በዚ መሰረት፡ ኣብ ማእከል'ቲ ሆስፒታል ነጻ ቦታ ወሲደም፡

ዚ ሎሚ ራብዓይ ዓመቱ ሓዚሉ ዘሎ ቦታ ገሪቡዎ። "ካብ መርኣዩ ሕሙማት ጀሚርካ እዚ ኹሉ ብቐድሚት ዘሎን በቲ ናይ ህጻናት ሆስፒታልን ገራብናዮ ኣለና።

ዕላማና ክሳዕ እንዳ መወልዳን ክንቅጽል እዩ" ይብል ሰሚር።

ቐጽሪ ሆስፒታል ኦሮታ ናብ ምሉእ-ብምሉእ ሓፀሚላይ ንምቕያሩ እዩ እቲ መደቡ። ቀዳማይ ፍወሳ ሕማም ጽሬትን ጽባቐ ከባቢን እዩ። ብኣግራብ ዝወቀበ ቀጽሪ ደማ ንረኣዩኡ ጥዕና ዝፈጥር'ዩ። "ኣብ ከምዚ ቀጽሪ ገረብ ክትተኽል ከለኻ ክልተ ዕላማ ትገብር ኣለኻ ማለት'ዩ። ሓደ ንዝኽሪ ስውኣት ገረብ ስውእ ትተኽል፤ ካልኣይ ከኣ፡ ብኣግራብ ዝወቀበ ጥዑይ ከባቢ ትሃንጽ" ክብል ይገልጽ ሰሚር።

ክሳዕ ሕጂ፡ ናይ ሎሚ ዓመት ሚእቲ ደሚርካ፡ ኣስታት 700 ኣግራብ ተኸሊሞን ተኸናኺናምን ኣለዉ። ብፍቕዲ ውሑድ ክመስል ይኽእል'ዩ። ኣብቲ ቐጽሪ ክትርእዮ ከለኻ ግን ብርክትን ንተወሳኺ ተመሳሳሊ ስራሕ ዝዕድምን እዩ።

"እቲ ንዓይ ዘለገሰኒ፡ መንእሰያት ወረስቲ እዮም እዚ ኹሉ ስራሕ ዝቕልስዎ ዘለዉ። ንኹሉ እናቐለሱ ኣድማዒ ስራሕ ሰሪሖም፡" ብምባል ይገልጾም ሰሚር፡ ነቶም ከዕረፉ ኣብ ንጡፍ ማእቶት ዝርፈዱ መንእሰያት ስነ-ጥበበኛታት።

ጽባቐ

መረጼን ኣብ ፊቱ
ክርኢ ምስሉ
ባና ኣይነበርን ካራቫታ
ሱፍ ኣይለበሰን ሃሪ
ክሳዱ ኣይዓለቦን ክቡር ዕንቊ
ገጹ ኣይተቐብኣን መጸባበቒ።

ፍስሃ ግን በሎ
ኣብ ነብሱ ኩሉ ከም ዘሎ
ተመስገን ኢሉ ንፈጣሪ
ብትዕድልቲ ጽባቐ ውሽጢ።

ናብቲ ገበላ ውጽእ ኢሉ
ክዕዘብ ከባቢኡ
ከናዲ ጽቡቓት ከምኡ
ከዕልሎም ብዛዕባ ጽባቐ።

'ማመት' ኢሎማ ንወሓለ
ብወርቂ ክሳዳ ዘይልለ፣
በቲ ሓደ ሚካኤል
ተተንኪፉ ዝገድፍ ኣሰር።

'ሰብ ኣድኒቑ ንማመት
ሚካኤል...'
ኢሉ ምስ ነፍሱ ከመሳሰል
ስግር ደገ ውሽጡ ዳህሰሰ
ኣይተበረሆን! ግርማኦም ሃሰሰ።

ኣብኡ ኣይጸንሓቶን ጽባቐ
ናብቲ ስግር ኣቋመተ፡
ምስሉ ረኣየ፤
ጽባቐኦም ዘፈልፍል ጽባቐ
ጽምኦም ወዘ ዝፈጠረ
መሰልቱ ረኺቡ ምስኦም ሓበረ!

ኤፍሬም ሃብተጽዮን

ናጽነት፡ ስለ ናጽነት. . .!

ስውእቲ ገዳም ተጋዳሊት ናጽነት ምሰግና ስብሃቱ ቀዳም ልክዕ ፍርቂ መዓልቲ 31 ታሕሳስ 2022፡ ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ኣስመራ ክቡር ሓመድ ዓዲም ምስ ለበሰት ታሪኽ ሂወታ ተዘንቢሉ። ጽማቝ ትሕዝትኡ ድማ ከምዚ ዝስዕብ ኣሎ፦

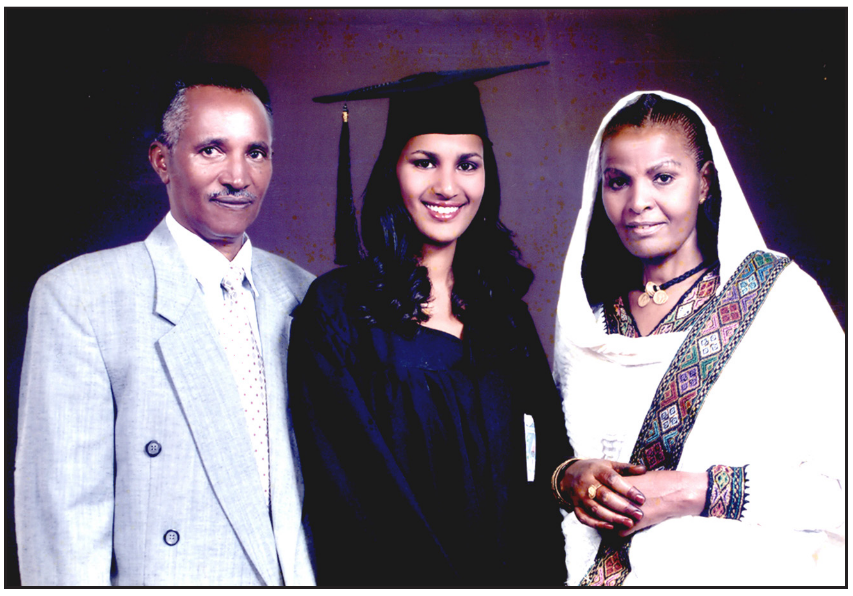

ናጽነት ምስ ጓላን በዓል ቤታን

ስውእቲ ተጋዳሊት ናጽነት፡ ካብ ኣቦኣ ኣቶ ምሰግና ስብሃቱን ኣዲኣ ለተየሱስ ዘርኤን፡ ብ30 ሰነ 1957 ኣብ ዓዲ ንፋስ - ዞባ ማእከል ተወሊዳ። ክሳብ ናይ 12 ክፍሊ ትምህርታ ድማ፡ ኣብ ዝተፈላለያ ኣብያተ-ትምህርቲ ተኸታቲላ። ብ1975 ጸላኢ ንዓዲ ንፋስ ኣብ ዘቃጸለሉ እዋን፡ ገዛኦም ብሓዊ ተሃሚኹ። ኣቡኣ ድማ ብጥይት ተወጊኦም። ናጽነት ኣቐዲማ ምስ ተጋደልቲ እናተራኸበት ሃገራዊ ስምዒት ከተሕድር ጀሚራ ኣብ ርእሲ ምንባሩ፡ ንኣረሜናዊ ተግባር ወተሃደራት ኢትዮጵያ ብዓይና ምስ ረአየት ናይ ምቅላስ ድሌታ ክብ ኢሉ። በዚ ድማ ሃገራዊ ስምዒታ ጥርዚ ምስ በጽሐ፡ ኣብ 1976 ኣብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ተወዲባ ሓፈሻዊ ኩነታት ጸላኢ ኣብ ምክትታል ብዘወፈየቶ ኣብ ትካየደሉ ዝነበረት እዋን፡ ብ03 ጥሪ 1981 ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ጸላኢ ኣትያ። ብኣረሜናዊ ኣገባብ ምስ ተመርመረት፡ ንሓሙሽተ ዓመት ብጽንዑ ክትእሰር ተፈሪዳ። እንተኾነ፡ ንኣስታት ሰለስተ ዓመትን ፈረቓን ኣብ ኣስመራ ኣብ ክፍሊ መርመራ ማርያም ግምብን ቤት ማእሰርቲ ሓዝሓዝን ተኣሲራ ምስ ወጽኣት፡ ዘይሃስስ በሰላታትን ኣብ ግዳያት ጉድኣትን ሒዛ ክትጋደል ወሰነት። ምስ ናይ ህ.ግ ኣባላት ርክብ ምስ መስረተት ድማ፡ ካብ ኣስመራን ካብቶም ዝከታተልዋ ዝነበሩ ሰለይቲን ኣምሊጣ ኣብ መኣርዕ ህዝባዊ ሰራዊት ተሰሊፋ።

ኩሉ ቀባራይ በቲ ዝተነበ ሓጺር ታሪኻ ምስተፋነዋ - ብጾንዳታን ተወፋይነታን እናተዛረበ ካብ ቀጽሪ መቓብር ሓርበኛታት ወጽኡ። ኣነ እምበኣር - ‘ቀባራይ በዚ ሓጺር ታሪኻ ክንድ'ዚ ዝተገረመ ደኣ ኑቲ ናብ ሜዳ ክትጋደል ምስ ወጽኣት ምስ መጽሔት ሳግም (ወርሓዊት ልሳን ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ) ዘካየደቶ ቃለ-መሕትት እንተዘንበቦስ እንታይ ምበለ . .!’ ዝብል ሓሳብ መጺኡኒ።

እዝሆ ድማ ሎሚ ብምኽንያት'ዚ ረዚን ዕለተ-ስዉኣታት፡ እቲ ተጋዳሊት ናጽነት ምስ ወርሓዊት መጽሔት ሳግም ቁ.6 ታሕሳስ 1987 ዘካየደቶ ቃለ-መሕትት ከምዝለዎ ናብ ኣንበብቲ ክቐርብ ምእንቲ፡ ናብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ኣረኪበዮ። ሰናይ ምክትታል፦

ብጸይቲ ናጽነት፡ ዕላልና ካብቲ ኣብ ማርያም ግምቢ ዝኣተኽላ መዓልቲ ክንጅምሮ። ኣብኡ ብኸመይ ኣገባብ ተመርሚርኪ?

ብ3 ጥሪ 1981፡ ሰዓት 9፡30 ምሸት ናብ ገዛይ መጺኦም ናብ ማርያም ግምቢ ወሲዶምኒ ። ንጽባሒቱ ንግሆ ንሰዓት ሸሞንተ ርብዒ ጎደል፡ ኣብ ቅድሚ ሰለስተ መኮንናት ቀሪበ። ሸሓጢም ንኸእምነኒ፡ “እንተ ደኣ ተሓባቢርክና፡ ኣብ ዝደለኽዮ ስራሕ ክሰለጥኪ፡ ናብ ዝደለኽዮ ዓዲ ክንሰደኪ፡ ንህይወትኪ'ውን ውሕስቲ ክንገብረልኪ ኢና።” ኢሎምኒ። ‘ዝፈልጦ ነገር የብለይን’ ምስ በልክዎም፡ ናብ'ቶም መርመርቲ ሰዲዶምኒ። መርመርቲ ንፍርቂ ሰዓት ብልዙብን መስቀላዊ ሕቶታትን ኣዘራሪቦምኒ። ፍረ ምስ ሰኣኑ፡ “እንተዘይ ተዛሪብኪ ክትጭፍጨፊ ኢኺ፣ ትንፋስኪ ከሕልፈኪ ኢና።” እናበሉ ሃዲዶምኒ። ንኽሰንብድ ተቐጥቂጦም ሃለዋቶም ዝጠፍኡ ሰባት ኣርእዮምኒ። እናተወቕዑ ዘእወዩ ንኽሰምዑ ናብ ከበቢ'ቲ መቕጥቀጢ ቦታ ወሲዶምኒ። ሽዑ'ውን ምእማን ምስ ኣበኹ፡ ናብቲ መርመራ ክፍሊ ኣእትዮም፡ ኢደይ እግረይ ኣሲሮም፡ ኣካላተይ ናይ ቁጽሪ 8 መልክዕ ከምዝሕዝ ገይሮም ብዓቢ ባላ ኣብ ሃዋህው ኣንጠልጢሎምኒ። ብዝምላሰን ደምን ዝጨፈቐ ጨርቂ ኣብ ኣፈይ ወቲፎም ኣዒንተይ ምስ ሸፈኑኒ ድማ፡ ሽዱሽተ ሰባት እናተበራረዩ ምሉእ ኣካላተይ፡ እንተላይ ኩቡዲ እግረይ ገሪፎምኒ።

ተቐጥቂጠ ምዝራብ ምስ ኣበኹ፡ ኣብቲ ኣፍ-ደገ ኣብ በላሕቲ ጀሶ ዝተሃጸፈ ቦታ፡ በቲ ዝተመላለጠ ደም ቲፍቲፍ ዝብል ኣእጋረይ ከረግጹ ኣገዲዶምኒ። እቲ በላሕቲ ጸጸር ኣብቲ ዝቖሰለ ኩቡዲ እግረይ ተሸኺቱ ቃንዛ በርቲዑኒ ምኻድ ምስ ኣበኹ፡ ክልተ ሰባት ብኽልተ ኣእዳወይ ወጠጦምኒ። ደው እንተበልኩ፡ ኣፍኩሰ ምእንቲ ከይረግጽ ኣብ ልዕሊ ገምጦ ኣእጋረይ ረጊጾም ደው ይብሉ። ሃለዋተይ ምስ ኣጥፋእኩ ከኣ፡ ኣብኡ ደርቢዮምኒ ከይዶም።

እቲ ከምዚ ዝበለ መርመራ ንኽንደይ ግዜ ቀጺሉ?

ኣብቲ መጀመርታ እዋን፡ ንኣርባዕተ ኣዋርሕ መርሚሮምኒ። ገለ ነገር ምስ ሰኣኑለይ፡ ኣብ ሓዝሓዝ ናብ ዝርከብ ቤት ማእሰርቲ ደቂ ኣንስትዮ ሰዲዶምኒ። ድሕሪ ሸውዓተ ወርሒ ግን፡ “ሓድሽ ክሲ መጺኡኪ ኣሎ” ኢሎም ናብ ማርያም ግምቢ ጸዊዮምኒ። ድሕሪ'ቲ ልሙድን ሓጺርን ናይ ምትሓል ቃላት ከኣ፡ ናብቲ ልሙድ መገረፍቲ፡ ብኤለክትሪካዊ ተዘዚታ ምሕራር፡ ኣብ ርሳሕ ማይ ዝመልአ ፈስቶ ምጥሓቕ ኣትዮም። ብኸምዚ ንወርሕን ክልተ ቅነን መርሚሮም ናብ ሓዝሓዝ መሊሶምኒ። ድሕሪ ክልተ ወርሒ ድማ፡ ንሳልሳይ ግዜ ናብ ማርያም ግምቢ ተጸዊዐ። ናብቲ ሽዑ ኣብኡ ቦታ ሂቦሞ ዝነበሩ ኩዕሶ ተኸሊኡ ዓደን ቀሪበ። ምስ ክልተ ብጾተይ ኩይኑ ንኽልተ ሰሙን መርሚሩ ምስ ቀበጹ ንመወዳእታ ግዜ ናብ ሓዝሓዝ ተመሊሰ።

ከምዚ ዝኣመሰለ ኣገባብ መርመራ፡ ኣብ ርእሲ'ቲ ናይ ዕለት ስቅያት፡ ካልእ ጉዳኣት'ውን ኣውሪዱልኪ ዶ ይኸውን?

እወ፡ ንሰለስተ ዓመት ብእግረይ ክንቀሳቐስ ኣይክእልን ነይረ። ናይ ማህጸን ሕማም ኣሕዲሩ፡ ሕቖይ ኮፍ ኣየብለንን ነይሩ። ብኣእዳወይ ምብላዕ ዝሰኣንኩሉ ግዜ'ውን ሓጺር ኣይነበረን። ብፍላይ ኣብ ኩቡዲ-እግረይ ክጻወሮ ዘይክእል ቃንዛ ነይሩኒ። ኣብ ብርኪ ዝበለ ኮፍ እንተደኣ ኢለ፡ ብኡ ንብኡ ኣእጋረይ ይሓብጡ። ኣብ ሜዳ ምስ ተሓከምኩ ብዙሕ ሐሺኒ ኣሎ። እንተኾነ፡ ሕጂ'ውን ንነውሕ ዝበለ መንገዲ ክኸይድ፡ ጉልበታዊ ዕዮ ክዓዪ፡ ክብድ ዝበለ ነገር ከልዕል ኣይክእልን እየ። ኣብ ግዜ ቁሪ ድማ ምጽማሙ ዘይከኣል ቃንዛ ይገብረለይ።

ኣብ ክፍሊ መርመራ ካብ ዘጋጠሙኺ ዘይትርስዕዮ ፍጻመ እንታይ እዩ?

ብዙሕ እዩ። ብዝያዳ ግን ሓደ መዓልቲ እናተገረፍኩ ከለኹ፡ ካብ የማናይ ኩቡዲ-እግረይ ተበጺሉ ስጋ ዝወደቐሉ እሞ፡ ማህረምቲ ስለዝቖጸለ ዝተሰምዓኒ ቃንዛን ዝበረኒ ስቓይን ክርስዖ ኣይክእልን እየ። ካልእ ድማ፡ ቅጥቅጥ ወዲኦምኒ ናብ ካሜራ (ክፍልና) ክመልሱኒ ከለዉ፡ “ሕስብ ሕደሪ” ይብሉኒ። ናይ ለይቲ ሓሳባተይ ግን ብኣንጻር እቲ ንሶም ዝጸበይዎ ብዛዕባ እታ ናጻ ኣየር ዘተንፍሰላን ብሓበን ንሜዳ ዘወጻላን መዓልቲ እዩ ነይሩ። ኣብታ ጸልማት ገዛ በቲ ናይ መስኮት ፈቓቕ ዝረኣዩ ዝነበሩ ሓደ ክልተ ከዋኽብቲ፡ ከምኡ'ውን ጨፈራታት ብርሃን ወርሒ ዝሀቡኒ ተስፋ መለክዒ ኣይትረኽበሉን።

ናብ ሓፈሻዊ ኩነታት እሱራት ክንሓልፍ፣ ኣብ ማርያም ግምቢ መዓልታዊ ሂወት እሱራት ከመይ ይመስል?

ኣብኡ ሸሞንተ ካሜራታት ኣለዋ። ሽዱሽተ ናይ ደቂ ተባዕትዮ፡ ክልተ ድማ ናይ ደቂ-ኣንስትዮ። ኣብ ሓንቲ ካሜራ 60 – 65 ሰባት ይሰፍሩ። ብሰንኪ ጸበት ቦታ ተኾርሚኻ ኢኻ ትሓድር። ኮፍ መበሊ'ውን ትስእነሉ እዋናት ኣሎ። 24 ሰዓታት ኣብ ሽላ ምስ ተዓጽኻ ኢኻ፡ ደገ ወጺኻ ንፋስ ክትውቃዕ ጸሓይ ክትርኢ ኣይሕሰብን እዩ። ሽንቲ እቶም መርመርቲ ኣብ ዘየሰርሑሉ ግዜ ንግሆ ካብ ሰዓት 5፡30 – 8፡00፡ ቀትሪ ካብ ሰዓት 12፡00 – 1፡00 ምሸት ድማ ካብ ሰዓት 4፡00 – 6፡00 ጥራይ እዩ ዝፍቀድ። ንሓንቲ ካሜራ ዓሰርተ ደቓይቕ ስለ ዝፍቀደላ፡ ንዝተሸገሩ ኢኻ ቀልቀል ክወጹ ዕድል ትህቦም። ብዝተረፈ ግን ኑቲ መግቢ ሒዙ ካብ ስድራ ኣብ ዝመጾ ሸሓኒ ሽንትዮ ዝጸናሕካ ከተፍስስ ጥራይ ኢኻ ትኽእል። ቀትሪ ይኹን ለይቲ ወጺኣት ዝሓዞም ወይ ምጽዋር ዝሰኣኑ፡ ኣብ ውሽጢ ካሜራ ክሸኑ፡ ቀልቀል ክወጹ ግድን እዩ። እዚ ኑቲ ካሜራ ብሕማቕ ሽታ ስለ ዝዕለሉ፡ ብፕላስቲክ ኣሰርና ከቆምጦ ንግበር። እዚ'ውን እንተተረኺቡ እዩ። ንመርመራ ክትወጽእ ከለኻ ምስ ናይ ካልእ ካሜራ ሰብ ክትዛረብ፡ ዋላ'ውን ክትጠማመት ክልኩል እዩ። ኣፍኻ ተለጉሙ ከሎ ግን፡ ‘ብዓይንኻ ተጠማሚትካ መልእኽቲ ክትመሓላለፍ ይከኣል እዩ’ ኢሎም ስለ ዝኣምኑ፡ ምጥምማት'ውን ብዙሕ ሕቶን መውቃዕትን የኸትለልካ።

ኣገልግሎት ሕክምና'ኸ ከመይ ነይሩ?

ንስሙ ቀዳማይ ረዲኤት ኣሎ። ግዳ ብቕዓት፡ ጽሬትን መድሃኒትን ስለ ዘየሉ፡ ዝጠቕሙካ የብሎምን። ንርእሰይ ኣብቲ ብኢደይ ክበልዕ፡ ብእግረይ ክረግጽ ዘይክእለሉ ዝነበርኩ እዋን፡ ንኽልተ ኣዋርሕ እናተሳቐኹ ብዘይካ ክልተ ፍረ ከኒና ፈውሲ ቃንዛ፡ ክልተ ድማ ቴትራሳይክሊን ካልእ መድሃኒት ኣይረኣኹን። እሱራት ብሶሙናን ማይን ተሓጺቦም ካብ ገዛኦም ብዝመጽኦም ሽኮስ ገይርም እዮም ዝሕከሙ። እቲ ካብ ኩሉ ዘገርም፡ ንዝተኣሰርካሉ ቤት ማሕበስ ተመሊሶም ክራይ ገዛ ክትከፍል ምግዳዶም እዩ። ነፍሲ ወከፍና ንሰሙን ቅርሺን ሓምሳን ንኸፍል ነይርና። እቶም ቤተ-ሰብ ዘይብሎም ካብ ዘሎም ተለቂሖም ይኸፍሉ ነይሮም።

ኣብ ማርያም ግምቢ፡ ኣብቲ ንስኺ ዝነበርክሉ ግዜ 130 ደቂ ኣንስትዮ ከም ዝነበራ ጠቒስኪ ኣለኺ። ኣብ ልዕለአን ከ ከመይ ዝበለ ግፍዒታት ይፍጸም ነይሩ?

ክትዛረበሉ ዘሸግር ግፍዕታት እዩ ኣብ ልዕለአን ዝፍጸም ነይሩ። ኣብ ብልዕተን ዘንጊ ሓጺን ኣእትዮም የሳቕዩወን። ንሓንቲ ኣልጋሽ ሓድጉ ዝተባህለት ምስና ዝነበረት ከምኡ ገይሮማ። ንኻልኦት'ውን ኣብ ብልዕተን ብኤለትሪክ ሃለዋተን ክሳብ ዘጥፍኣ የሕርርወን። ሃለዋተን ምስ ኣጥፍኣ፡ ንጹታዊ ርክብ ኣካላተን ይድህስስዎ፣ ይጋሰሱወን። ምሸት ምሸት ንመርመራ ኢሎም እናወሰዱ ይዕምጹወን። ስለ ዝሓፍራ ግን ብዙሓት ክዛረባሉ ኣይደልያን።

ኣብኡ ዝሓረሳ ወይ ምስ ህጻናት ደቀን ዝተኣሰራ ነይረን ዶ?

ብዙሓት ነይረን። ናይ ሃገራዊ ደርፊ ካሴት ሒዝኪ ተባሂላ ከበድ መገረፍቲ ዝፍጸመላ ዝነበረት ኣብባ ዝሰማ በዓልቲ መንደፈራ እዝክር። ወዳ ጡብ ስለ ዝገደፈ፡ ብቑቸቶ ዝሰትዮ ጸባ ሰኢና ትሳቐ ነይራ። ኣብ ደገ ወጺኡ ክጻወት ስለዝደለ፡ ንሓናይ ይብኮ ነዲኡ። ግን ኣይፍቀደሎምን። ንማህረምቲ ከወስዱዋ ከለዉ፡ ዋላ ኢዩ እናበለ ካብ ሕቖፎኣ መንጠሎም ምስ'ተን ካልኦት እሱራት ይገድፍዎ።

ጸገ ኣርኣያ ዝተባህለት ካልእ'ውን ኣብኡ ወሊዳ ብዙሕ ሕሰም ርእያ። ጨርቂ ቁልዓ ክትሓጽብ ወይ ክትሰጥሕ ምስ እትደሊ ይኸልከልዋ። እታ ህጻን ድማ ሽንቲ ቀጭ-ቀጭ እናበላ ምስቲ ተወለዐ ዝሓደር መብራህቲ ናይ ብዙሓት እስትንፋስን ቃንዛን ዓቕላ እናጸበበ ምሉእ ለይቲ ክትነብኺ ትሓድር ነይራ። ኣዲኣ ድማ ምስኣ። ምርያምን ትዕግስቲን ዝበሃላ ካልኦት'ውን ነይረን። እቲ ዘየርስዕ፡ ህጻናት ከም ካልኦት እሱራት ንመደቀሲ ክልተ ቸመንቶ (40 ሰንቲ ሜተር) ይፍለየሎም ነይሩ። ደሓር ግን ‘ንኣዴታቶም እምበር ንዕኦም ስለ ዘይኣሰርና ኣይንሀቦምን’ ኢሎምና። እቲ እሱር ድማ ተጸጊዑ ኑቶም ቆልዑ ዝኣክል መደቀሲ ይገድፈሎም ነይሩ።

መርመራ ምስ ወዳእኪ፡ ናብ ቤት-ፍርዲ ወሲዶም ዶ ፈሪዶምኺ?

ዝረኸቡለይ ገበን ኣይነበረን። ደሓር ድማ ንኤርትራውያን ‘ናይ ፖለቲካ እሱራት’ እናበሉ ኣብ ቤት ፍርዲ ኣየቕርብዎምን እዮም። ጉዳይካ ብጦበእ ምሰማዕ ጠበቓ ሒዝካ ምምጓት ዝበሃል የለን። ንዓይን ምሳይ ዝነበሩን ኣብ ቅድሚ ሓደ ወታሃደራዊ ኮሚቲ ኣቕሪቦም እዮም ፈሪዶምና። ኑቶም ሸሞንተ ንሞት ክፈርድዎም ከለዉ፡ ኑቶም ዝተረፍና ዓሰርተ ሽዱሽተ ድማ ንሓሙሽተ ዓመት ጽንዑ ማእሰርቲ ፈሪዶምና። ካብ'ቶም ዝተረሸኑ ንሰለስተ ጥራይ እየ ዝፈልጥ - ግርማይ መሳፍን፡ ቴድሮስ መለሰን ወዲ በይን ዝተባህለ ናይ ፋብሪካ ካሻ ሰራሕተኛን።

ኣብ ቤት ማእሰርቲ ዝተረሸኑ ወይ ዝሞቱ'ኸ ትፈልጢ ዶ?

መምህር ሰገድ ዝተባህለ ናይ ሸውዓተ ዓመት ፍርዱ ክፍጽም ክልተ ዓመት ምስ ተረፎ፡ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ምንቅስቓስ ኣለዓዒልካ ኢሎም ረሺኖሞ። ንሓደ ንሞት ተፈሪዱ ኣብ ክልተ እግሩን ኢዱን ከቢድ ሓጺን ኣንጠልጢሉ ዝኸይድ ዝነበረ መብራህቱ ዝተባህለ ን4 ዓመትን 3 ወርሕን ኣሳቕዮም ረሺኖሞ። ሓደ ስሙ ዘይፈልጦ ብዓል ዓዲ ኣቤይቶ መውቃዕቲ ስለ ዘርትዐሉ፡ እናተመርመረ እንከሎ ተሰዊኡ። ረሳ ክወስዱ ንዝመጽኡ ስድራ ቤቱ ድማ ‘ብሕማም ኩሊት እዩ ሞይቱ’ ኢሎም ኣፈራሪሞሞም። ካብ'ተን ደቂ ኣንስትዮ'ውን ንሓንቲ ማና ሓጎስ ዝተባህለት ረሺኖም።

ኣብ ቤት ማእሰርቲ ንዘወረደኪ ስቓይ ከመይ ገይርኪ ተጻዊርኪ፡ ኣብ መትከልኪ ክትጸንዒ ክኢልኪ?

እቲ ቀንዲ ነገር ሞራል እዩ። ኣብ ቅድሚ መርመርትኻ ትሳቐ፡ ትቐንዝ ምህላውካ ከተፍልጦም ኣይትደልን። ከምዝይተነበርከኽካ ከተርእዮም ኢኻ ትጽዕር። ኣካላትካ ብመገረፍቲ በሻዕሻዕ ኢሉ ደም እናንባዕካ ኣብ ቅድሚኦም ሰንኻ ትሓክስ፡ ከምዝይተሰማዓካ ንዘቖሰለ እግርኻ ትረግጾ። ካልኣይን ዓቢን ረቛሒ፡ እቲ ኣብ መንጎ እሱራት ዘሎ ምትሕልላይን ምትብባዕን እዩ፡ ንሱ'ዩ ሓቦ ዘዕጥቐካ።

ዘልኣለማዊ ዝኽሪ ንሰውኣትና!
ብስራሕና ይደበሱ !
በረኸት ኪዳን ግደ

ይቕጽል

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ሸሪዓ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ከሳሲት ራንያ መሓመድ መሕሙድ፡ ተኸሳሲ ዓሊ ጀማል ዓሊ፥ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን19/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ኣሚራ ዓሊ ዐሶማን ኣደይ ሓሊማ መሓመድ ፈረጅ ስለዝዋረረቲ፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን12/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ላዕለዋይ ቤት-ፍርዲ ኣስመራ

ኣብ መንን ከሳሲ ኣቶ ዘርኣይ ሃይለ ተወልደ፡ ተኸሳሲ ኣቶ ተስፋይ ባህታ ገ/ሚካኤል ዘሎ ናይ ሰቪል ክርክር ጉዳይ፥ ብጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ተጸዊዕካ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን11/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቁ.40 ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ሮዳስ ተስፋሚካኤል ምግል ተሪፉ፡ ኣርሴማ ተስፋሚካኤል ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን3/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቁ.37 ይቕረብ።

ብመገዲ ወለዳ ሓየሎም ኣርኣያ፡ ት/ዕድመ ራሄል መርሃዊ ሳሙኤል ምግል ተሪፉ፡ ራሄል ሓየሎም ኣርኣያ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/7/23 ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋብእያ ይቕረብ

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ፓራዲዞ

ሌሎ እምባዬ ኣብርሃ ዑቕባክርስቶስ፡ በዓልቲ ቤተይ ተለንት ደርጋኣለም ጠዓመ ተፈሪ ስለዝተሰወኣት፡ ንዓይ ናይ መጀመሪያ ማሳለይ ይተሓለወለይ፥ 2 ደቃ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ሳሚ መሓመድ ካሕሳይ፥ ወላዲትና ገዕመሽ ጎይትኦም ኣርኣያ ስለዝዋረረት፡ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይ ካብ ቃልኪዳን ወጻኢ ዝተወለድና ጥራይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን10/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ጸጸራት

ወ/ሮ የዛና ስብሃቱ ስምኦን፡ በዓል-ቤተይ የናስ ተወልደ ካሕሳይ ስለዝተሰወአ፥ ንዓይ ናይ መጀመሪያ ማሳለይ ይተሓለወለይ፥ 2 ደቅና ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ሬዘነ ርእሶም ደባስ፡ ኣቦና ርእሶም ደባስ ሚከኤልን ኣዴና ንግስቲ ተስፋሚካኤልን ስለዝዋረሩ፡ ኣነ ምስ 9 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን6/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዕዳጋ ሓሙስ

ኣቶ ጉይትኦም ሃይለ ይትባረኽ፡ ኣደይ መኣዛ ገብረሂወት ደስታ ስለዝዋረረት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲ ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን29/6/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ኣባሻውል

ከሳሲት ወ/ሮ ምልእተጺጋ ወልደሊባኖስ፡ ተኸሳሲ ኣቶ ፍጹም ብርሃ ወልደሊባኖስ፡ ናይ ማኪና ስም ምትሕልላፍ ክርክር ክሲ ቀሪብልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን13/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ኣኽርያ

ኣቶ ንርኣዮ ካሕሳይ ሓጎስ፡ ኣቦሓጎና ኣቶ ሓጎስ ብሩ ዒተልን ዓባይና ወ/ሮ ለተንሳአ ተላን ስለዝዋረሩ፥ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ኣፍ/ጺጋይ ሓጎስ 3 ኣሕዋት ናይ ኣፍ/ኣብርሃም ሓጎስ 1ጓሉ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ከሳሲት ወ/ሮ ሰላም ገብረእግዚኣብሄር፡ ተኸሳሲ መሓሪ ዑቕባስላሴ፡ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን17/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገዛ ባንዳ

ኣቶ ሚከኤል መኮንን ሰለቡ፡ ኣደይ ህይወት ወልደጋብር ገዘዘ ስለዝዋረረት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን3/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ከሳሲ ኣቶ ዳኒኤል ግርማይ ሓጎስ፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ዘይኑብ ዓብደላ ኣብነከር፡ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልኪ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን10/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቢ። እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ ኣብ ዘየለኽሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ኣቶ ዳኒኤል ገብረሂወት ገ/ኪዳን፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ጸጊረዳ ዘርማሽ ሰለቡ፡ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልኪ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን10/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቢ። እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ ኣብ ዘየለኽሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ከሳሲት ወ/ሮ ሊድያ ኣማኑኤል፡ ተኸሳሲ ኣቶ ሳሙኤል ገብረልኡል፡ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን7/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብ ዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ጎዳይፍ

ወ/ሮ ሰናይት ኣርኣያ ተወልደ፡ ኣዴና ሓዳስ ኣማኒኤል ባርያጋብር ስለዝዋረረት፡ ኣነ ምስ 1 ሓፍተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን12/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ይሕደጎ ተስፋገርግሽ +3 ብወኪል ኣቶ ይሕደጎ ተስፋገርግሽ ኣቢሎም፡ ኣዴና እሙና በላይ ጊላጋብር ስለዝዋረረት፡ ኣነ ምስ 3 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን12/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ጻዕዳ ክርስትያን

ወ/ሮ ሶግይሽ ምስየና ኣስፍሃ፡ ወለድና ፈተውራሪ ምስየና ኣስፍሃ ተድላን ኣዴና ሂማን ሃብተን ስለዝዋረሩ፥ ኣነ ምስ 5 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ተበርህ ጸገዙኣብ ገብረሂወት፡ በዓል-ቤተይ ኣቶ ኣያብ ዓንደማስቀል ረዳእ ስለዝዋረረ፥ ንዓይ ናይ መጀመሪያ ማሳለይ ይተሓለወለይ፥ 4 ደቀይ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ፍረወይኒ ዑቕበት ሰገድ፡ በዓል-ቤተይ ኣቶ ወልደኪዳን ኪዳነ ቀላቲ ስለዝዋረረ፥ ንዓይ ናይ መጀመሪያ ማሳለይ ይተሓለወለይ፥ 4 ደቀይ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ወ/ሮ ዊንታ እስቲፋኖስ ደብረጼን፡ ኣቦይ እስቲፋኖስ ደብረጼን ሰለባ ስለዝዋረረ፥ ኣብ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ሃብቲ ኣነ ምስ 1 ሓወይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ቁሸት

ኣቶ ሙልጌታ ተኽለ ኣስገዶ፥ ወለድና ሞሽይ ተኽለ ኣስገደ ወልደትንሳኤን ኔጨ ተላ ሰለሙንን ስለዝዋረሩ፥ ኣነ ምስ 4 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ወኪ.ድባ

ወ/ሮ ጸሃይሽ በየን ወልደጋብር፡ ወኪል ኣቶ ኣለም ማሓሪ ግደ፥ ሓውና የውሃንስ በየን ወልደጋብር ስለዝዋረረ፥ ኣነ ምስ 2 ኣሕዋተይን 3 ደቂ ሓፍተይን ሓሙሽተና ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን20/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ጓዕዳድ

ወ/ሮ ጸገረዳ ገብረእግዚኣብሄር፡ ኣደይ ወ/ሮ ጸሃይሽ ገለ ማዘንግዕ ስለዝዋረረት፡ ኣነ ወራሲታ ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ዓጣ ሙሳ፥ ሓወይ ሰራጅ ሙሳ እድሪስ ስለዝዋረረ፥ ኣነ ምስ 3 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና፡ በዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ ለተሚካኤል ምሕረትኣብ ገሹ ድማ ናይ መጀመሪያ ማሳለ ይተሓለወላ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡብ መንደፈራ

ኣቶ በየን ዓብደላ፥ ስም ኣደይ ዛህራ መሓመድሓሰን ብድሪ ምግል ተሪፉ፡ ጣሂራ መሓመድሓሰን በድሪ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ

ከሳሲት ወ/ሮ ኤልሳ ጸጋዘወሃንስ ጉብራይ፥ ተኸሳሲ ኣቶ ቴድሮስ ኣብርሃለይ መኮንን፡ ብውዕል ትካል ክራይ ገዛ ክሲ ቀሪብልካ ስለ ዘሎ፡ ኣድራሻኻ ስለዘይተፈልጠ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን12/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ።

ላዕለዋይ ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡብ ደቀምሓረ

ከሳሲት ወ/ሮ ኣኸዘ ሓጎስ፡ ተኸሰስቲ 1.ኣቶ ኣስመላሽ ታደሰ ሰለሙን 2.ሄኖክ ወርቁ ኣወቀ 3. ኣቶ በረኸት የማነ ርእሶም ዘሎ ሲቪላዊ ጉዳይ ስም ዋንነት ንብረት ገዛ ምትሕልላፍ ክሲ ቀሪብልኩም ኣድራሻኹም ስለዘይተፈልጠ፡ ብጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ተጸዊዕኩም ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን19/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ። እንተዘይቀሪብኩም፡ ጉዳይኩም ኣብዘየለኹምሉ ክረአ ምዃኑ ንፈልጥ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡብ ደቀምሓረ

ሰምረት ፍቃዱ ገብሩ ምግል ተሪፉ፡ ሰምረት ፍቃዱ ጫቃ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

የርዳኖስ ጳውሎስ ኪዳነ ምግል ተሪፉ፡ የርዳኖስ ተኽለገርግሽ ኪዳነ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ጣንተርጋ ካሕሳይ ተላ ምግል ተሪፉ፡ ጠዓመ ካሕሳይ ተላ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/3/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋብእያ ይቕረብ።

ሰሃና ክብረኣብ ተስፋገርግሽ ምግል ተሪፉ፡ ኤልሳቤት ክብረኣብ ተስፋገርግሽ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን17/3/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዑና ዓንደም

ከሳሲት ወ/ሮ ራሓሶት ተስፋኣለም፡ ተኸሳሲ ኣቶ በየን ሕሳቡ በርሄ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪብልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን14/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ኩዓቲት

ወ/ሮ ምትካ ተወልደ ኪዳኑ፡ በዓልቤተይ ተጋ/ ሃይለ እምባዩ እማን ስለዝተሰወአ፥ ንዓይ ናይ መጀመሪያ ማሳለይ ይተሓለወለይ፥ 8 ደቀይ ድማ ወረስቲ ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን5/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ዓንሰባ ዓዲ ተከሌዛን

ኣሮን ተኸስተ፥ ስም ኣደይ ጺጋ በረኸት ምግል ተሪፉ፡ ጺጋ በረኸትኣብ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/7/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡ ዓዲ ኳላ

ግርማይ ሃብቶም ዓንደብርሃን ምግል ተሪፉ፡ ኣማኒኤል ሃብቶም ዓንደብርሃን ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/7/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋብእያ ይቕረብ።

ምስጋና

ብሞት እቲ እፉቕሮ ኣቦናን ሓውናን ጉዳም ተጋዳላይ ኢንጅነር ሳሙኤል ባየረ ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ግዜ ሕማሙ ካብ ጎንና ዘይተፈለኹም መሳርሕቱ፥ ኣዕሩኽቱ፥ ሓካይምን ኣባላትን ሆስፒታል ሓይሊ ኣየር ከምኡ'ውን ኣብ መቓብር ሓርበኛታት ጸጸራት ዝቃበርኩምና ቤተሰብ፥ ፈተውቲ፥ ቤተ-ክህነት፥ ሚኒስትሪ ጸዓትን ማዕድንን፥ ኣባላት ትካል መፍረ ሲቪላዊ ነታጒ፥ ኣኽሊል ፅንባብ ዘበርከትኩም፥ ብኣካልን ብተለፎንን ዘጸናናዕኩምና የቐንየልና፡ ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ልዑል ምስጋናና ነቕርብ።

ወዱ ኢሳያስ ሳሙኤል
ምስ ምሉኣት ስድራቤት

ምስጋና

ብዕረፍቲ እፉቕራ ሓፍትና መምህር ዘውዲቱ ንርኣዮ ኣልመደም ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እናገለጽኩ፣ ሓሚማ ዝበጻሕኩማን ኣብ ስነ ስርዓት ቀብራ ኣብ ጸጸራት ዝተረኸብኩምን ከምኡ'ውን ተመላሊስኩምን ካብ ውሽጥን ወጻእን ዘጸናናዕኩምና ፈተውቲ ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ነመስግን።

ኣሕዋታ ምስ ምሉኣት ስድራቤት

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሰምራዊት መለስ

VACANCY ANNOUNCEMENT

Eritrea-Sichuan Mineral Construction Company is inviting qualified and competitive applicants for the following positions: -

Translator:

. Number Required – One (01)
. Place of work: Debarwa
. Type of contact: Definite period of two years
. Salary: As per the company salary scale

MAJOR DUTIES AND RESPONSIBILITIES

(1)Assist Chinese management personnel in managing the construction operation of
local labor services;
(2)Translation the contents of local documents to Chinese managers

(3)Participate in communication meetings with local managers, owners and government agencies
(4)Assist with the project logistics management
Qualification Requirement
Education:
(1)Master degree or above
Work Experience:
(1)At least 10 years of Working experience in Translation
(2)Working experience in Chinese companies is preferred
Other skills and abilities:
(1) Excellent language skills
(2) Good at using the computational operation software, office / excel / ppt
(3) Good letter writing ability
Language:
(1)Language fluency in English and Chinese is required.
Additional requirements for Nationals:
(1)Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.
(2)Present clearance paper from current/last employer
(3)Testimonial documents to be attached (CV, Work experience credentials, a copy of
your National Identity Card, etc.).
(4)Only shortlisted applicants Would be considered as potential candidates for an interview.
(5)Application documents will not be returned to the sender.
(6)All application should be sent though the post office.
(7)Deadline for application: 5 days from the day of publication in the newspaper

Project Manager:

. Number Required – One (01)
. Place of work: Debarwa
. Type of contact: Definite period of two years
. Salary: As per the company salary scale

MAJOR DUTIES AND RESPONSIBILITIES

(1)To be fully responsible for the safety, production, operation, technology and personnel management of the project;
(2)Accept the supervision of the employer, conscientiously perform the obligations and right stipulated in the contract in accordance with the contract, and successfully complete the tasks of the project
(3)Optimize the allocation of human, material and financial resources and other production factors on the project site, and implement dynamic management
(4)Establish the production, technology, safety and quality management system, and organize the implementation
(5)Lead and organize the project team members and management personnel to formulate various management systems and urge the implementation
(6)Do a good job in production organization and coordination, and solve various problems in production management
(7)Make a good cooperative relationship with the employer and the contractor, and complete the monthly settlement of project payment.
Qualification Requirement
Education:
(1)Master degree or above
(2)Major in Mining engineering or the similar
Work Experience:
(1)At least 10 years working experience in project management
(2)Hold a middle management position for more than three years in large and medium-sized enterprises
Other skills and abilities:
(1) Class I construction engineer, safety certificate B
(2) Good at CAD, EXCEL PPT and other computer software
(3) Familiar with mine development process, equipment installation industry, mine design, production organization, safety management and other capabilities
(4) Ability to form and lead teams
(5) Have the ability to find problems and solve problems independently
Language:
(1)Language fluency in English and Chinese is required.
Additional requirements for Nationals:
(1)Having fulfilled his/her National Service obligation and providing evidence of release paper from the Ministry of Defense.
(2)Present clearance paper from current/last employer
(3)Testimonial documents to be attached (CV, Work experience credentials, a copy of your National Identity Card, etc.).
(4)Only shortlisted applicants Would be considered as potential candidates for an interview.
(5)Application documents will not be returned to the sender.
(6)All application should be sent though the post office.
(7)Deadline for application: 5 days from the day of publication in the newspaper
.Address: please mail your application to
Eritrea-Sichuan Mineral Construction Corp. Ltd.
P.O.Box 4832 Asmara, Eritrea
Note to Non-Eritrean applicants: Please send a copy of your application to
Aliens Employment Permit Affairs
P.O.Box 7940 Asmara, Eritrea

ሓበሬታ
ሃገራዊ ማሕበር ብድሆ ኤርትራ

ኩሉ መዳያዊ ሓቅታት ኤች.ኣይ.ቪ. ንምፍላጥ ናብ ሃገራዊ ማሕበር ብድሆ ኤርትራ ኣገልግሎት ምኽሪ ብተሌፎን ደውሉ።

ሰዓታት ስራሕ ካብ ሰኑይ ክሳብ ዓርቢ ንግሆ 8፡00-12፡00 ቅ.ቀትሪ ምሸት ድማ ካብ 2፡00 – 6፡00 ድ.ቀትሪ ብቁ. ስልኪ 110179 ደውሉ።

ቁ.ሳ.ፖስጣ 5537፣ E-Mail; bidhonational@gmail.com

ስቕታ ጎዳኢ. እዩ ደውሉ ብዛዕባ ኤች.ኣይ.ቪ. ብግልጺ ንዘራረብ!!!

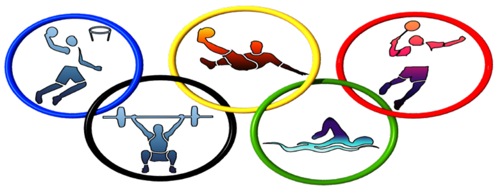

ስፖርት

ተስፋልደት መብራህቱ

ስግኣት ዘይሰዓሮ - ስምዒት ስፖርት

ንኤርትራዊ መንእሰይ ብዙሕ ሃገሩ ንምንጻል ብዙሕ ሸርሒታት ይኣልድ ነይሩ'ዩ። ነቲ ኩሉ ክፉኣት ዝውድብን ዘሰሰን ዝነበረ ኻኣ ኢ.ኢ.ወ.ማ ዝበሃል ዝነበረ ማሕበር'ዩ። ባህላውን ስፖርታውን ምኽንያታት እናወደቡ ዝተፈላለዩ ሸርሒታት ይኣልዱ ከም ዝነበሩ ድማ ይፍለጥ። እዚ ፈላላይ ኣካይዳ ብፍላይ ወደባዊት ከተማ ምጽዋዕ ሓራ ምስ ወጸኣት ብጉህዲ ብኢሱ ነይሩ'ዩ።

ግዜ ክረምቲ ተማሃሮ መንእሰያት ካብ ትምህርቲ ዘዕርፉሉ ግዜ እዩ። ደርጋውያን ግን ተማሃሮ ንምዕዳ ናይ ምኻድን ካልእ ሃገራዊ ስምዒታትን ንሽይሓሰቡ ዝተፈላለዩ ውዲታት እየም ዝኣልሙ ዝነበሩ። ንኣብነት፡ ኣብ ግዜ ክረምቲ፡ ዋጋ ሰኻማ ብፍላይ ከኣ ናይ ሰኻማ ሮማ ካብ'ቲ ንቡር ዋጋ ብልዕሊ ፍርቂ ብምጉዳል ማለት ሓምሳ ሳንቲም ከም ዝኸውን ይግበር ነይሩ።

ኣብ መንጎ 107 ቀበሌታት እውን ጸወታ ኩዕሶ እግሪ ይውደብ ነይሩ'ዩ። እቲ ጸወታ ኩዕሶ እግሪ ግን ካብ ስፖርታዊ መንፈስ ዝረሓቐ እዩ ነይሩ። ኣብ'ቲ መጻወቲ ሜዳታት ህወከት ይለዓል። ነቲ ህወከት ዘዘሕል ወይ ዘህድእ ሓለዋ ግን ኣይነብረን። በዚ ድማ ትርጉም ስፖርት ማለት፡ "ሓድነት፡ ፍቕሪ፡ ዓወት፡ ጥዕና፡ ሰላም" ካብ ዝብሉ መትከላዊ ትርጉሙ ወጻኢ'ዩ ዝትግበር ነይሩ።

ብዙሓት መንእሰያት ብፍላይ ከኣ ኣፍቀርቲ ስፖርት ዘዘክርዋ ኣብነት ኣላ፡ ኣብ መንጎ ጋንታታት ፖሊስን ናይ ጦር ሰራዊት ጋንታ ዋልያን ዋንጫ መን ወሰደ ጸወታ ነይሩ። ኣብዚ ግጥም፡ ጋንታ ፖሊስ ክልተ ዕድል ሒዛ ኣትያ። ማዕረ ወይ ክትስዕር። ተጻወትቲ ፖሊስ መንእሰያት ኤርትራውያን እዮም ነይሮም። ናይ ጋንታ ዋልያ ግን ዳርጋ ኩሎም ጦር ሰራዊት ኢትዮጵያውያን እዮም ነይሮም። ጸወታ ክጅመር ናብ ሜዳ ምስ ኣተው፡ ሓንቲ ኳዕሶ ጸር መንእሰይ ዕምባባ ንጋንታ ፖሊስ ኣብ ተቐበሉሉ ዝበረት እዋን፡ ተጻዋታይ ጋንታ ዋልያ ብኩዕሶ ገይሩ ከቢዳ ይሃርሚ። እዛ ኳዕሱ ጸር ብኸቢድ ስለ ዝተሃረየት ብቕጽበት ናብ ሆስፒታል ተላኣኸ። እቲ ነቲ ግፍዒ ዝፈጸመ ተጻዋታይ ብቐይሕ ካርድ ካብ ሜዳ ተባሪሩ ጉዳዩ ብኸቢድ ክርኣ ይግባእ'ኳ እንተነበረ፡ በዓል ግዜ ስለ ዝበረ ግን ስጉምቲ ዝወስድ ኣካል ኣይተረኽበን። ጸወታ ብማዕረ ተዛዚሙ። በዚ ኸኣ ተጻወትቲ ፖሊስ ኑታ ዋንጫ ወሰድሞ። በዚ ወጽኢት ዘይዓገቡ ተጻወትቲ ዋልያን ደገፍቶምን ኣብ ማእከል ሜዳ እምባጋሮ ፈጠሩ። ሸው ብዙሓት መንእሰያት ብጦር ሰራዊት ተሃሪሞም እዮም። እቶም ንሓለዋ ዝወጽኡ ወተሃደራት'ውን በቲ ወጽኢት ስለዘይዓገቡ ንቑልዑን መንእሰያትን በቲ ላዕሊ ትረቡን ስታድየም ኣስመራ ኣጽዳፍሞም። ብድሕሪዚ ጋንታታት ቺፖሊኒን ኢልፓን (ሓየሊ ኢለትሪክን) ክጻወታ ተዳልየን እኳ እንተነበራ ጸወታ ግን ብሰንኪ ዕግርግር ተቛሪጹ።

ኣብ መንጎ ጋንታታት ኢልፓን ቺፖሊኒን ዝነበረ ናይ ደገፍቲ ምትህልላኽ ፖለቲካዊ መልክዕ'ዩ ዝሕዝ ነይሩ። ኣብ ከባቢ መዓስከር ደንደን ወይ 'ብ'ቃኘው' ዝፍለጥ ዝነበረ ቦታ፡ ሰንበት ድሕሪ ምግዛም ጸወታ እዘን ክልተ ጋንታታት ተጻዋታይ ኩዕሶ እግሪ ልኣል በርህ እናሓለፈ ከሎ ሓደ ወተሃደር ደርጊ መን ከም ዝዓረት ተወከሶ፡ ልኡል ብወገኑ "ኢልፓ" በሉ። ወዮ ወተሃደር "ኑታ ሹቶ መን የእትዩዋ?" ክብል ብትርቃን ተወከሱ። "ኢሳይያስ" ድማ በለ ልኡል። እቲ ወተሃደር ብትርቃን "እንዴት. . . በርሃ ኢሳይያስ ብከተማ ኢሳይያስ (ብበረኻ ኢሳይያስ ብኸተማ ኢሳይያስ)" ክብል ኣምሪሑ ተዛረቡ።

ኣብ ኳዕሶ ወከፍ ግጥም ዋንጫ ዓለም ዝተፈላለዩ ተዘክሮታት ኣለው። ልዕሊ መንእሰያት ኤርትራ ወይ ከኣ መንእሰያት ኣስመራ ግን ንግጥም ዋንጫ ዓለም 1990 ብፍሉይ ዝዘክሩ የለን። ተዘክሮ ጸዋእ መን ዓተረት ኣይኮነን። ተዘክሮ ፍሉይ ክእለት ተጻወትቲ ወይ ምእንጋድ ናይ'ቲ ጸወታ'ውን ኣይነበረን። እንታይ ደኣ ተዘክሮ ህልቂት መንእሰያት'ዩ። ኣብ ሓያለ ስድራ ቤታት ድማ ሰንበራት ስለ ዝገደፈት ወትሩ እትዝከር ፍጻመ እያ።

ኣብ 1990 እተን ኣብ ትሕቲ ጾላኢ ዝነበራ ሓደት ከተማታት ኤርትራ ብፍላይ ከኣ ከተማ ኣስመራ ናብ ግብ ዝበለ ገሃነብ እያ ተቐይራ ነይራ። መብራህቲ ተሓሪምዋ፡ ማይ ጋዶ ኮይኑ፡ ልዕሊ ኹሉ ድማ ህዝቢ ስጉሚ ክሰጉም ከሎ ብዓይኒ ስግኣት ተራእዩ ኣደዳ መቕተልትን ማእሰርትን ዝኾነት ከተማ'ያ ዝነበረት።

ኣብ'ቲ እዋን መንእሰያት ኣስመራ ብፍቕሪ ኩዕሶ እግሪ ደስ ኢሉ ነይርም'ዮም። ነቲ ኣብ ዓዲ ጣልያን ዝካየድ ዝነበረ ግጥማት ዋንጫ ዓለም ከኣ ብሃንቀውታ ንኽከታተልዎ ተጸብዮም። መብዛሕቱ ግጥማት ዋንጫ ዓለም ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቐትሪ ብፍላይ ከኣ ድሕሪ ሰዓት ሽውዓተ'ዩ ዝካየድ ነይሩ። ኤርትራውያን ማዕረ ክንደይ ፍቕሪ ስፖርት ከም ዘለና ግጥማት ጸዋእ ዓለም 1990 ህያው ምስክር እዩ። መንእሰያት ኩዕሶ እግሪ ንኽዕዘቡ ስግኣታቶም ድሕሪ ስፖርታዊ ስምዒታቶም ሰሪዮምዎም ክርእዩ ዘማኑዩ ዝበሉ።

ናይ 1990 ፍጻመ እቲ ኣብ ሰዓታት ከተማ ኣስመራ ብህዝባዊ ግንባር ተኸቢባ ከለ ዝፍጸም ዝነበረ ግፍዒ'ዩ ተደጊሙ። ኣብ ሰዓታት ተሰዓ ዝቐረጸ ጸላኢ፡ ኣብ ፈቓድኡ ንመንእሰያት ብሰሊኪ እናሓነቐ ይቐትል ከም ዝነበረ ዘርኣዕ ኣይኮነን። ኣብ'ዛ ዝኽትወላ ዘለና ዓመት ከኣ፡ ተሰዓ ዘጽንቀቕት ምሕራር ከተማ ምጽዋዕ ተበሲሩ። ብደብ'በውን ህዝባዊ ግንባር እናደፍኣ ኣብ ዝመጽኣሉ ዝበረ'ዩ እቲ ንፍጻመ ስዕቢታት ዝግላል ኣስተማሊሑ። ፍጻመ ኣብ መንእሰያት ኣስመራ ዝተደግመ፡ ነቲ ፍጻመ ዝምልከት ብ120 ሰነ 1990 ደምጺ ሓፋሽ ኤርትራ ብሰፊሑ ገሊጾቶ ነይሩ። እቲ ካብ ክፍሊ ምርምርን ሰነዳን ህግደፍ ዝተረኽበ ሓበሬታ ከም ዘለዎ እንሆ፦

"ፋሽሽታዊ ስርዓት ደርጊ፡ ኣብ ኣስመራ ኮካ ኣሉ ብዝፈጸሞ ገበን 30 መንእሰያት ቀቲሉ፡ ካልኦት 15 ኸኣ ብኸቢድ ኣቝሲሉ። እዚ ኣረሜናዊ ገበን፡ ኣብ ከቢ ኪዳነ ምሕረት፡ ሓደሽ ዓዲን ሹቕን ካብ ቃኘው ብዝተሳእኩ ፍሉያት ወተሃደራት'ዩ ተፈጺሙ። መብዛሕትኦም ካብ'ቶም ግዳያት ከኣ፡ ዋንጫ ዓለም መን ጨበጠ ንዝካየድ ዝነበረ ግጥም ኩዕሶ እግሪ ብቴለቪዥን ክከታተሉ ዝምጽኡ መንእሰያት እዮም ነይሮም። ጾላኢ፡ ነዚ ገበናዊ ፍጻመ 'ሰዓታት እቶ - እቶ ኣሕሊፎም ስለ ዝተረኽቡ እዮም' እናበለ ክሽፋፍኖ ፈቲኑ። ይኹን እምበር፡ ወተሃደራዊ ኩነታቱ ካብ ዝፈጠረሉ ዓቕሊ ጽበት ዝተላዕለ ዝም ፖስተራት ዝጥቅዑ፡ ፈንጅታት ዘጻውዱን ወረ ዝዝሕሉን ከጥፍኦም ኢና!' ብዝብል ምኽንያት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኣስመራ ከጕባዕባዕ ጀሚሩ። እቲ ሓቀኛ ምኽንያት ግን ድሕሩ ንሰራዊት ደርጊ ራሕሪሑ ናብ ህዝባዊ ግንባር ካብ ዝኣተወ ወተሃደር'ዩ ተሰሚዑ። ተጋደልቲ ናብ ኣስመራ እንተቐሪቦም፡ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኣስመራ ናይ ቅትለት ገበን ክፍጽሙ ብኣዘዝቶም ከም ዝተሓብሮም ከኣ ገሊጹ ነይሩ።"

ዝሓደሮ፡ ህዝቢ፡ ዝወረዶ ሸግር ኣጸቢቑ ስለ ዝፈልጥ- ነቲ "ኣሕደሩና" ዝበለት "እንቋዕ ግዳይ ዓረር ኣይኮንኩ" ኢሉ'ዩ ሓንጎፋይ ኢሉ እኽሉማዊን መዳቕሶኡን ዘሰናድኣሉ። ገዛ እንዳባይ ጉብረመድህን ድማ ንወዶም ኣማንኤል ክጸበዩ ተራሕቱ ስለ ዝበረ፡ ሓደ መንእሰይ ዕቑባ ሓተቶም። ስድራ ቤት እንዳባይ ጉብረመድህን ብምቕሉል ኣቀባቢሎ ነቲ መንእሰይ ተቐቢሎም ኣሕደርዎ። ወዶም ኣማንኤል ግን ኣይመጽኣን። ንኽቕለቶም ዝድነበሶ ሓሳቡ "ኩዕሶ ክርኢ እንዳ ዓርኩ ሓዲሩ ኣሎ" ዝበል ነበረ። ደሃይ ኣማንኤል ኪኸው ምሕዳር ንጸባሒቱ ረፋድ እውን ኣይተረኽበን። ስድራ ቤት ከጣይቑ ኣብ ዝተበበሱሉ፡ "ኣማንኤል ኩዕሶ ርእዩ ንገዛኡ እናመጽኣ ተቐቲሉ" ዝብል ሓበሬታ ረኸቡ። እቲ ቈማት ብጽሬት ክዳውንቱ ዝልለ ዝበረ ኣማኑኤል፡ ብደም ተቐማጢሉ ንኽተለልዮ ኣብ ዘኸግር ኩነታት ኮይኑ'ዩ ኣብ ሆስፒታል ረኺብሞ።

ይኩኣሎ ጸጾ፡ ኩዕሶ ዋንጫ ዓለም ክዕዘቡ ካብ ዘምጸዩ መንእሰያት'ዩ። ገዛውቱ ከቢ ዕዲጋ ዓርቢ (ዓይኒ ሓከም) እዩ። ቀዳመይቲ ግጥም ምስ ረእየ መሬት ደሓን ዘሎ ስለ ዝመሰሎ ንገዛኡ ተበገሰ። እንተኾነ ግን፡ እታ ወትሩ ዝመላለሳ ዝበረ መንገዲ ገዛኡ ጠሊማቶ፡ "ቁም... በል!!" ዝብል ብርቱዕ ደምጺን ቶኽሰን ብሓደ ተሰሚዑ። ጥይት ንኸብዲ ይኩኣሎ በሲዓ ወጺኣ፡ እቶም መዓት ዝወጸኣ ይኩኣሉ፡ ናጽነት ክርኢ በቒዑ። ኣብ ወራራት ወያነ ግቡኡ ድሕሪ ምፍጻም ከኣ ብሕማም ከም ዝተሰወአ መተዓብይቱ የዘንትው።

"ሓወይ ደንጉዪ ኢለ ተሻቒለ ኣምሰዩ። እቲ ቶኽሲ ከኣ መመላሱ ንሻቕሎተይ ኣዛየደኦ። ብዘኽኑ ተኽለማርያም ከይመጽኣ ሓዲሩ። ወጋሕታ ትንሰእ ምስ በልና፡ ደቂ ገዛውትና (ከቢ ኪዳነ ምሕረት) ተኽለማርያም ሓውኺ ትማሊ ምሸት ምስ ጦር ሰራዊት ደብኣስ ስለ ዝበረ ቀቲሎሞ ከይዳሉ ናብ ሆስፒታል ኪደኺ ረስ ሓውኺ ኣለልዪ ኢሎምኒ። ምኽንያቱ ብዙሓት መንእሰያት ደቂ ኣስመራ ተቐቲሎም ሓዲሮም ኣለው። ምስ መሳንይቲ ጉረባብተይ እናእወኹ ድማ ናብ ሆስፒታል ከይደ" ዝበለት ሓውቱ ወርቅሽ ኣብርሃ እያ።

ተኽለማርያም፡ ምሸተይም ሓጺን ቆብዕ (ሄልመት) ወደዮም ኣብ ከተማ ኣናብስ ክመላለሱ ክሰብ ኣሰናዓም ዝዕጠቑ ወተሃደራት፡ ብድሎ ክዖጥም ከሎ ጉረባብቱ ብጨፈራ ምሽት ይዕዘብኡ ነይሮን። ፈለማ ሓደ ጦር ሰራዊት፡ "ቁም...!" ምስ በሎ፡ ናይ ሸጋራ ገዛዝ ካኢ ዝበሎ'ዩ መሰልዎ። ምኽንያቱ ብዩልጺ ብብረት እናፈራርሑ ካብ ሓላፊ መንገዲ "ገዛዝ ካቡና" ኢሎም ይኸትሩ ስለ ዝበሩ። ወዮ ወተሃደር ብብረት ክዞርሞ ምስ ደለየ ግን "ኣነ ደኣ ናይ ሸጋራ ትብለኒ መሲለኒ'ምበር" ኢሉ ተጠማጠምዎ። ክልቲኦም ተተሓሓዙም ወደቑምዎ። ኣብ'ዚ ህሞት ተኽለማርያም ዋላ'ኳ ብረት መንጠሉ ህዝቢ ኣስመራ ብጉዳያት ደቁ መሪር ሓዘን እኳ እንተተሰምዖ፡ ኣብ ኣፈፌት ናጽነት ስለ ዝጸሐ ግን ወሸጣዊ ሓበን እናተሰምዖ'ዩ ሬሳታት ደቁ ከሊ ናብ ሆስፒታል ዝምረሐ። ሓንቲ ካብ'ቶም ሬሳታት ፈቲኻም ሬሳ ለየለይ መንእሰይ ሓዋ ኣማንኤል ጉብረመድህን ዝረኸበት ዝፋን ጉብረመድህን እያ። ዕለተ ፍጻመ ዘይሕከኽ በሰላ ገዲፋትላ'ያ። ብዛዕባ'ቲ ጉዳይ ክተዘንቱ ከሎ ቅድሚ ልሳና ኣዒንታ'የን ዝቕድማ። ንበዓታ ሓናሲሳ ዓሚቝ ድሕሪ ምስትንፋሳ ከኣ ዛንታኣ እናኾላለፈት ኣዘንትያትልና።

ተኾሲ ምስ ጀመረ ዝኾነ ኣብ ምንቅስቓስ ዝበረ ሰብ ተኸፊቱ ኣብ ዝጸንሖ ቤት'ዩ ኣትዩ ክቕትልዎ ዝሓሰቡ ድማ "ሞይቱ!" ኢሎም ገዲፎሞ ከይዶም። ይኩኣሎ ግን መውጋእቱ ዕድል ዝሀበ ብምንባሩ፡ ደሙ እናዛረያ ከሎ እናንፋሓኾ ገዛኡ በጺሑ። ኣዲኡ ምስ ረኣየኦ ዋላ'ኳ ብርቱዕ ሰንባደ እንተነበረን ከይተደሃላ ነቲ ዝተበስዐ ኣካላት ወደን ብጨርቂ ጀኒሄን ደሙ ዓጊተንኦ ሓደራን። እታ ለይቲ ወደን ብብርቱዕ ቃንዛ ክሳራምን ክየዕርን ሓደሩ። ንሰን ከኣ ናብ ኣብ መንደቕ ገዛኣን ተንጠልጢሎም ዝበሩ ምስሊ መላእኽቲ እናጠመታ ክጽልያ ሓደራን። ንጽባሒቱ ወጋሕታ ጉረባብቲ ጸዊዐን ንወደን ናብ ሕክምና ወሰድኦ። ብዝተገበረሉ ህጹጽ ረዲኤት ከኣ ካብ ሞት ንስክላ ደሒኑ። ካብ'ቲ ክሃድም እንተፈተኑ ኣብ ከበቡ ዝበሩ ወተሃደራት ኣየስተብሃሉሉምን። ሓደ ወተሃደር ንተኽለማርያም ብድሕሪኡ ብሃንደበት መጺኡ ኣብ ገዩሩ ጉዩሑዎ። ኣብ ርእሲ ካራ ድማ ብጠያይት ደጊሞም ወጊኦም ቀቲሎሞ።

እዞም በዩናም ዝተወልዱ ግን ከኣ ብሓንሳብ ዝለቁ 30 መንእሰያት፡ ስነ-ስርዓት ቀብሮም ንምኽባር ኣብ ገዛኡ ዝተረፈ ወዲ ኣስመራ ኣይነበረን ክበሃል ይከኣል'ዩ። ኩሉ'ቲ በቲ ተግባር ዝሓመመ ኣብ መቃብር መቓብራት ሓዝሓዝ እንዳማርያም፡ ጸጸራትን መቓብር ምስልምና ዕዳጋ ሓሙስን ተመቓቒሉ ነይሩ።

ኣብ መቓብር እንዳማርያም ሓደ ኣፍቃሪ ስፖርት ኣቡ ነቶም ስምዒት ህዝቢ ክከታተሉ ዝመጽኡ ወተሃደራዊ ክዳን ዝለበሱ ኣምሓሩ፡ "ባዕልኹም ቀቲልኩሞም፡ ባዕልኹም ከኣ ከተምሰሉ ክትቀብሩ መጺእኩም። ኣንቱም ክንደይ ትጭካኑ ኢኹም! ሕጂስ ዋላ ነቲ ቀብሪ ዲኹም ክትከልክሉና፡ ከዱ ተኣለዩልና። ባዕልና ደቅና ክንቀብር ኢና" ኢሎም ስሚዒቶም ከይተቖጻጸሩ ብትርቃን ነዲሮም ተዛሪቦሞም ነይሮም። ህዝቢ፡ እቶም ጦር ወሰዶም ከይቀትልዎም ሰጊኡ፡ እንተኾነ እቶም ጦር ካልእ ዝዕጠቖም ስራሕ ግዲ ነይርዎም ኣይተገደሱሎምን።

ተስፋይ ዑቕባይ
ህ/ር/ፖሊስ ኤርትራ

ስእልን ዲዛይንን ታእዛዝ ኣብርሃ

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ
ፋርማሲ ናጽነት ፋርማሲ በራኺ ፋርማሲ ናፃ	20/06/2023	ጎደና 176-3 ቁ.8 ከባ. ሚኒስትሪ ትምህርቲ ከባ. ፊደታሊር ፊት ቶታል መዐደሊ ነዳዲ ጎደና ዓድዃላ ቁ.ገዛ 214 ከባ. ፖስጣ ዕዳጋ ዓርቢ.	122035 07147264 07120574

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

Sabur Printing Services